

Härnösands
kommun

Härnösands kommun

Delårsrapport 2020

2020-08-31

Delårsrapport 2020

Innehållsförteckning

Delårsrapport 2020	1
1 Förvaltningsberättelse	2
1.1 Den kommunala koncernen	3
1.1.1 Kommunen	3
1.1.2 Kommunala koncernföretag	4
1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
1.2.1 Omvärldsrisker	5
1.2.2 Verksamhetsrisker	9
1.2.3 Finansiella risker	11
1.2.4 Pensioner	12
1.3 Händelser av väsentlig betydelse	12
1.4 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	14
1.4.1 Hur kommunen styrs	15
1.4.2 Målprogram för kommunen	15
1.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	16
1.5.1 God ekonomisk hushållning	16
1.5.2 Resultat och ekonomisk ställning för den kommunala koncernen	24
1.5.3 Resultat och ekonomisk ställning kommunen	26
1.6 Balanskravsresultat	29
1.7 Väsentliga personalförhållanden	29
1.8 Förväntad utveckling	30
2 Finansiella rapporter	33
2.1 Resultaträkning	33
2.2 Balansräkning	33
2.3 Noter	34
2.4 Drift- och investeringsredovisning	36
3 Redovisningsprinciper	38
4 Ekonomisk ordlista	38
5 Revisionsberättelse	41

1 Förvaltningsberättelse

Den 31 december 2019 informerar WHO om att personer i Kina har drabbats av ett nytt virus. En månad senare, den 31 januari, påvisas det första fallet av smitta i Sverige. Efter ytterligare en månad påvisas smittade i flera regioner. Den 11 mars avled den första personen i Sverige till följd av viruset. Den 20 mars fattade kommunstyrelsens ordförande beslut om att aktivera krisledningsnämnden, och kommunen gick därmed upp i stabsläge.

Den 11 augusti, åtta månader efter att WHO först informerat om smittan, överstiger de bekräftade fallen av smitta i världen 20 miljoner och antalet dödsfall över 732 000. Motsvarande siffror för Sverige var den 11 augusti 83 126 och 5 770 dödsfall. Under vecka 31 rapporterades i Härnösand 110 smittade totalt.

Under en mycket kort tid har omvärlden förändrats drastiskt och människors vardag har begränsats. Kommunens verksamheter, chefer och medarbetare har påverkats i hög grad av den pågående pandemin. Det är och har varit utmanande att befinna sig i ett läge där det inte finns givna svar, där arbetsbelastning och arbetsmiljö påverkas i det närmaste dagligen.

Pandemin påverkar i hög grad kommunens verksamheter; vården, äldreomsorgen, gymnasieskolan, socialtjänsten, sport- och kulturevenemang, kollektivtrafik med mera. Personalen i välfärden pressas av osäkerhet och ökad arbetsbelastning till följd av ökade sjukskrivningar och krav på omställning.

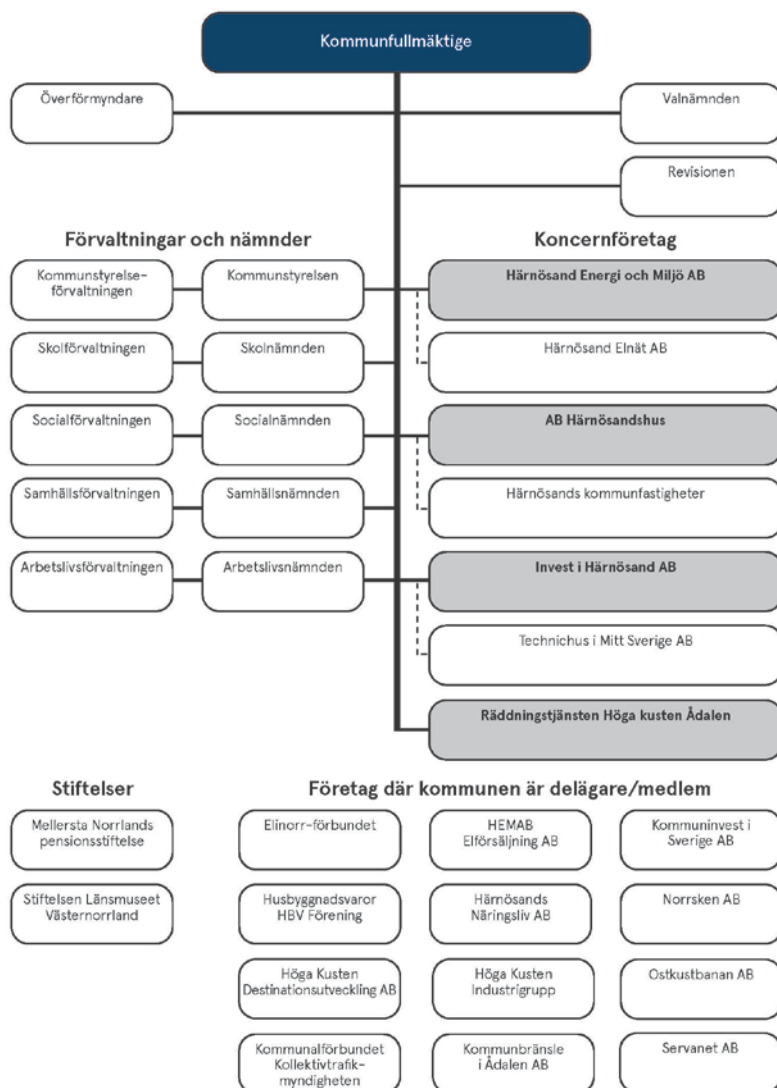
Under en mycket kort tid har omvärlden förändrats drastiskt och människors vardag har begränsats. Förändringen riskerar att påverka såväl den fysiska som psykiska hälsan. Signaler nationellt om ökad psykisk ohälsa påverkar Härnösand i form av att behovet av tidiga och förebyggande insatser ökar lokalt.

Arbetslösheten har satt djupa spår i den svenska arbetsmarknaden och effekten av coronaviruset drabbar företagen och branscherna olika hårt. Inbromsningen i hushållens konsumtion och besöksnäring under våren påverkade framförallt tjänstesektorn och bemanning av stora tjänstegrenar.

Utsikterna för det kommunala skatteunderlaget försvagas nu markant, med anledning av fallande sysselsättning och sjunkande inkomster i samhället. Enligt SCB:s BNP-indikator föll BNP i Sverige med 8,6 procent det andra kvartalet i år. Enligt konjunkturinstitutet (KI) prognostiseras BNP öka med strax under 2 procent per kvartal under årets andra hälft. Enligt SKR:s bedömningar förväntas lågkonjunkturen kvarstå ända till 2023.

I delårsbokslutet ingår de kommunala bolagen i räkenskaperna och till viss del i förvaltningsberättelsen.

1.1 Den kommunala koncernen

Koncernerna för HEMAB, AB Härnösandshus och Invest i Härnösand AB samt Härnösands del i Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen (33%) ingår i den kommunala koncernen (nedan kallat koncernen). De bedöms ha en särskild betydelse för kommunens ekonomi eller verksamhet. Kommunala koncernföretag som inte ingår i de sammanställda räkenskaperna framgår av organisationsschemat då de inte uppfyller något kriterium för att upptas i de sammanställda räkenskaperna. Endast Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse är föremål för en eventuell sådan klassificering, se redovisningsprinciper för vidare information.

1.1.1 Kommunen

Härnösands kommun är organiserad i fem nämnder.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Den övergripande uppgiften är att leda, samordna och styra uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen

är anställnings-, löne- och pensionsmyndighet och ansvarar för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Arbetslivsnämnden

Arbetslivsnämnden är kommunens nämnd för arbetsmarknad, vuxnas lärande och mottagning av nyanlända. Nämnden har ansvar för vuxenutbildning i form av Kommunal vuxenutbildning (Komvux), Lär vux, Svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering för nyanlända (SO) samt för Yrkehögskolan. Även mottagning av nyanlända samt sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden ingår i nämndens uppdrag.

Samhällsnämnden

Samhällsnämnden ansvarar för miljöarbete, fysisk planering, bygglov, mark och fastighetsfrågor, mätningssuppgifter, gator och parker, naturvård, miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroller. I samhällsnämndens ansvarsområde ingår även fritids- och ungdomsverksamhet, däribland drift av fritids- och friluftsanläggningar samt ungdomsgården Kåken.

Skolnämnden

Skolnämnden ansvarar för utbildning av barn och ungdomar i åldern 1-21 år. Skolnämndens verksamheter omfattar förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt den kommunala Musik- och kulturskolan.

Socialnämnden

Socialnämndens uppgift är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring. Nämnden ska också verka för en god vård och omsorg för äldre och funktionshindrade samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv i gemenskap med andra. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten beträffande stöd och service till funktionshindrade, den kommunala hälso- och sjukvården, bistånd, insatser mot missbruk och omsorg om barn och ungdom. Nämnden ansvarar även för kommunens familjerådgivning.

Mandat i kommunfullmäktige

Parti	Mandat	%
Socialdemokraterna	14	32,3
Moderaterna	8	18,3
Centerpartiet	5	12,1
Sverigedemokraterna	5	11,7
Vänsterpartiet	4	9,5
Miljöpartiet de gröna	3	6,4
Liberalerna	2	4,1
Kristdemokraterna	2	3,6
Feministiskt initiativ	0	1,8
Övriga partier	0	0,2
Totalt	43	100

Valdeltagandet i kommunen uppgick vid valet 2018 till 85,29 procent.

1.1.2 Kommunala koncernföretag

AB Härnösandshus

Den grundläggande uppgiften är att erbjuda allmänheten attraktiva, trygga, klimatsmarta och prisvärda hyresbostäder inom Härnösands kommun, samt äga ändamålsenliga och tillgängliga lokaler

för kommunens olika verksamheter, så kallade publika fastigheter. Företaget kan i begränsad omfattning äga kommersiella fastigheter för uthyrning på marknadsmässiga villkor.

Härnösand Energi och Miljö AB, HEMAB

Den grundläggande uppgiften för företaget är att tillhandahålla teknisk infrastruktur i Härnösand. Kunderna ska erbjudas god kvalitet, störningsfria leveranser och närhet. Låga priser ska prioriteras före hög avkastning.

Invest i Härnösand AB samt Technichus i Mittsverige AB

Invest i Härnösand AB tas från och med 2019 med i de sammanställda räkenskaper, där dotterbolaget Technichus i Mitt Sverige AB utgör den största verksamheten. Företaget Invest i Härnösand AB har till uppgift att verka för att näringslivet utvecklas i Härnösands kommun. Det sker genom att initiera och stödja utvecklingsprojekt i linje med kommunens vision och de kommungemensamma mål som kommunfullmäktige fastställt samt vara aktiv ägare av dotterbolaget Technichus i Mittsverige AB. Technichus i sin tur har till främsta uppgift att öka intresset för vetenskap och entreprenörskap främst hos barn och ungdomar, lokalt och regionalt.

Räddningstjänsten i Höga Kusten-Ådalen

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen är ett kommunalförbund mellan kommunerna Sollefteå, Kramfors och Härnösand. Förbundet ska inom sina medlemskommuner skydda och rädda människor, egendom och miljö. Genom förebyggande arbete ska förbundet även minska sannolikheten för att bränder och andra olyckor inträffar, samt minska konsekvenserna av inträffade händelser.

1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

1.2.1 Omvärldsrisker

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Egen försörjning	Arbetslösheten i Härnösand har ökat med 1,6 % jämfört med föregående år. Påverkar intäkterna i form av skatter och kan orsaka högre kostnader utifrån Kapitel 4 § 1 SOL	Kommun samt socialnämnd	Samverkan mellan socialnämnd, arbetslivsnämnd och Arbetsförmedlingen för att minska tiden i försörjningsstöd. Studievägledning och utbildningsinsatser
Folkhälsa	Sociala restriktioner, stängda mötesplatser, besöksrestriktioner i äldreboenden riskerar att påverka invånarens psykiska hälsa	Kommun samt socialnämnd	Utveckla insatser och möten som bryter social distansering och ensamhet
Befolkning	Risk för befolkningsminskning med 146 personer redan år 2020, vilket ger minskade intäkter från skatter och statsbidrag	Kommunala koncernen	Översyn av lokalförsörjningsbehov nu och framåt. Samordning och samverkan kring kompetensbehov inom organisationen. Utreda möjligheter till samverkan inom t ex IT mellan bolag och kommunen

Förändringar i vår omvärld påverkar den kommunala koncernen. Snabb omställningsförmåga i

kombination med en hög robusthet är framgångsfaktorer för att lyckas hantera omvärldsförändringar av olika slag. Förtroendet från befolkningen är i mångt och mycket en avgörande faktor för att lyckas. Sedan beslutet fattades om budgetprioriteringar för år 2020 har kommunen fått ställa om till att leverera välfärdsuppdraget i en pandemi, som vi ännu inte har ett facit på, kring konsekvenser för individ, lokalsamhället, företag och arbetsmarknad. Riskbedömningar och analyser av nuläget och olika scenarior på kortare och längre sikt samt en stor osäkerhet kring ekonomiska prognoser har under 2020 blivit den nya vardagen.

Samhällsekonomi

Sveriges kommuner och regioners (SKR) senaste ekonomirapport pekar på svårigheterna att göra konjunkturprognoser för året. Coronapandemin har redan fått omfattande negativa konsekvenser för hälsa, utbildning, levnadsförhållanden och ekonomi på många håll i världen. Den globala ekonomin och handeln får uppleva ett rejält bakslag i år, samtidigt som framtiden är osäker. Sverige påverkas av pandemin både direkt, även om det är i mindre omfattning än på många andra håll, och indirekt genom effekterna i omvärlden. Pandemin påverkar i hög grad kommunens verksamheter; vården, äldreomsorgen, gymnasieskolan, socialtjänsten, sport- och kulturevenemang, kollektivtrafik med mera. Personalen i välfärden pressas av osäkerhet och ökad arbetsbelastning till följd av ökade sjukskrivningar och krav på omställning. Utsikterna för det kommunala skatteunderlaget försvagas nu markant, med anledning av fallande sysselsättning och sjunkande inkomster i samhället. Enligt SCB:s BNP-indikator föll BNP i Sverige med 8,6 procent det andra kvartalet i år. Enligt konjunkturinstitutet (KI) prognostiseras BNP öka med strax under 2 procent per kvartal under årets andra hälft. Enligt SKR:s bedömningar förväntas lågkonjunkturen kvarstå ända till 2023.

Parallellt med ett försvagat kommunalt skatteunderlag ökar grupperna barn, unga och äldre snabbare än gruppen som är i arbetsför ålder, vilket leder till ett högt demografiskt tryck. Detta innebär att behovet av resurser för upprätthållande av välfärden på dagens nivå ökar snabbare än skatteintäkterna.

Förändringar och snabba beslut om statlig finansiering ställer kommunerna inför nya utmaningar. Sedan Coronapandemin utbröt har ett antal ekonomiska beslut fattats på nationell nivå som berör kommunernas ekonomi, med bland annat möjligheten att återsöka medel för kostnader kopplade till Corona. Osäkerhet råder dock om hur stor del av kommunens kostnader för insatser kopplade till Corona som kommer att ersättas av statligt bidrag.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden var under 2019 fortsatt stark i Sverige, men påverkades av en dämpad tillväxt i den globala ekonomin och toppen på konjunkturen bedömdes ha passerat. När WHO klassar Covid-19 virusutbrott som pandemi i mars 2020 drabbas snart branscher och individer av konsekvenserna av minskad handel och försämrad världsekonomi.

Arbetslösheten i riket var i mitten av juli 9,0 %. Arbetslösheten bland ungdomar var 13,2%. Motsvarande siffror för länet var 9,2 % och för ungdomar 15,1 %. Härnösand hade under samma period 12,7 % arbetslösa där siffrorna för arbetslösa ungdomar var 19,5 % Ser man till det totala antalet arbetslösa och antalet arbetslösa i olika grupper visar Härnösand de högsta siffrorna i länet, oavsett målgrupp.

Arbetsförmedlingens prognos för andelen arbetslösa i riket år 2020 är 9,4 % och förväntas stiga i riket till 11 % 2021. Coronapandemin har slagit hårt mot branscher som hotell, restaurang och handel där tillfälliga anställningar är vanliga och där det finns många ingångsjobb. Krisen skyndar också på strukturuomvandlingen på arbetsmarknaden vilket leder till att vissa jobb inte kommer tillbaka. Krisen drabbar många grupper på arbetsmarknaden, situationen är särskilt svår för ungdomar och utrikes

födda som är nya på arbetsmarknaden men också för dem som redan var arbetslösa. Efterfrågan på arbetskraft har helt eller delvis avstannat inom branscher där ingångsjobb är vanliga. Samtidigt medför strukturomvandlingen på arbetsmarknaden att vissa jobb, exempelvis inom handeln, inte kommer tillbaka efter krisen. Det rådande läget på arbetsmarknaden riskerar därför att försena och försvåra inträdet för personer som är nya på arbetsmarknaden framöver, särskilt då tillväxten i arbetskraften fortsätter de närmaste åren. Utvecklingen visar att fler personer över 65 år är kvar i arbetslivet och att gruppen sannolikt kommer att öka, utifrån personers egen vilja och ekonomiska situation samt som en konsekvens av svårigheterna att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Arbetsmarknaden i Härnösands kommun består till stor del av offentliga tjänster och mer än vartannat arbetstillfälle återfinns inom detta område. De arbetstillfällena som kräver minst gymnasiekompetens är få till antalet. Mot bakgrund av branschstrukturen i kommunen krävs ofta minst gymnasieutbildning för att nå en anställning. Utbildningsnivån bland arbetssökande i Härnösand visar att 6 av 10 har en förgymnasial utbildning och av dessa har 6 av 10 kortare utbildning är nioårig grundskola.

Branscher som varslat flest är hotell-och restaurang, transport och bygg. Den minskade ekonomiska aktiviteten och världshandeln gör att en stor andel av arbetsgivarna bedömer att efterfrågan på varor och tjänster minskar det kommande halvåret. Företagens anställningsplaner har minskat med 23 % i jämförelse med våren 2019. Anställningsplanerna minskar på bred front över olika näringsgrenar och understiger tydligt det historiska genomsnittet sedan 2007.

Arbetsförmedlingens förändrade uppdrag, att fokusera på myndighetsutövning och ansvara för valfrihetssystem där fristående aktörer ska vara utförare, har skapat en osäkerhet kring kommunernas framtida roll inom arbetsmarknadsområdet.

Kommunen har fått flera positiva besked som väntas ge effekter på den lokala arbetsmarknaden. Förslaget om 80 statliga jobb och Skatteverkets planer på etablering av arkiv i Härnösand är några av dem. Hur Härnösand påverkas av varslen i Sundsvalls kommun behöver analyseras innan konsekvenserna blir uppenbara.

Social hållbarhet

I arbetet med ett socialt hållbart samhälle där Härnösand är en plats som bjuder på glädje, trygghet och respekt har det under året skett flera förändringar som har haft, eller kommer att ha påverkan på kommunen. Anpassningar har också genomförts i kommunens verksamheter i perioden av Coronapandemin som i sig har haft stor social påverkan för många i samhället.

En viktig faktor för att kunna nå ett arbete och därmed egen försörjning är att få prova olika typer av arbete för att skaffa sig erfarenhet för framtida anställningar. Genom olika former av anställningsstöd kan personer som står långt från ett arbete ges möjlighet att utveckla såväl sina yrkeskunskaper som sina kunskaper i svenska genom en anställning.

Implementeringen av arbets sätt som tar tillvara på barns rättigheter har försenats med anledning av Covid-19. Arbetet har nyligen återupptagits.

Planering och förberedelser har pågått under året för att öka utrymmet för tillgänglighet och inkludering via digitala och analoga kanaler. De nya lagkraven träder i kraft under 2020. Förberedelserna har varit goda.

Andelen äldre med behov av vård och omsorg ökar. Detta innebär en utmaning för kommunen att fortsatt kunna erbjuda en jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet. Coronapandemin och dess effekter på folkhälsan är ännu inte analyserade då vi fortfarande lever i en situation då sociala avstånd fortfarande rekommenderas. Olika aktiviteter och evenemang har ställts in i samhället och många av

våra äldre medborgare har fått dragit ner på deltagande i sociala sammanhang, vilket kan medföra känsla av isolering och ensamhet. Detta kan komma att påverka behovet av insatser i kommunen. Verksamheterna inom särskilt boende har arbetat mycket med aktiviteter för att kunna erbjuda lösningar för brukare och anhöriga utifrån de nya förutsättningarna. Personalen har arbetat med surfplattor för att möjliggöra digital kontakt med anhöriga, och arbetet fortsätter för att vidare ta vara på de möjligheter tekniken ger.

Med anledning av Coronapandemin stängdes daglig verksamhet i kommunen den 23 mars. Att inte få gå till sitt arbete under en längre period har varit mycket utmanande för många brukare.

Varje år genomförs en mängd insatser med syfte att öka tryggheten hos kommuninnevanarna. Under året har information och kommunikation kring dessa åtgärder spridits på kommunens hemsida och i sociala medier. Genom att synliggöra vilka trygghetsskapande åtgärder som kommunen i samarbetet med andra aktörer genomfört under året bedöms upplevelsen av trygghet hos kommuninnevanarna kunna öka.

Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem och inbegriper såväl rättsliga, sociala som hälso- och sjukvårdsaspekter. Arbetet tar sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Kommunstyrelsen fick under våren uppdraget av Kommunfullmäktige att utforma en handlingsplan med insatser för att nå målet "Nollvision mot våld i nära relationer". En handlingsplan, som inbegriper aktiviteter som berör alla nämnder, har arbetats fram, vilken beslutas av styrelsen under oktober.

Befolkningsutveckling

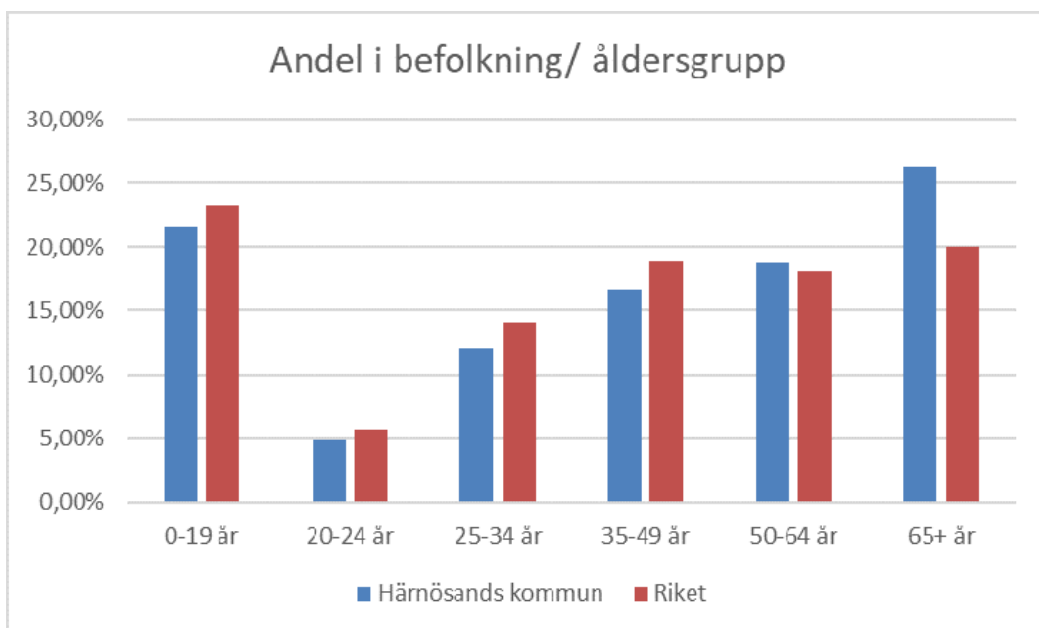
Den totala befolkningsstorleken och fördelningen på olika åldrar bestäms av födslar, dödsfall och flyttningsmönster. Vid utgången av 2019 uppgick Sveriges folkmängd till drygt 10,3 miljoner, en ökning med över 97 000 personer i jämförelse med föregående år. Befolkningen i Sverige har ökat av två anledningar, dels har fler personer fötts än som dött, det positiva födelsenettet stod för 27 procent av befolkningsökningen då fler personer invandrat än som utvandrat och det positiva flyttningsnettot stod för 73 procent av ökningen.

I Västernorrlands län har befolkningen minskat med 106 personer 2019, jämfört med föregående år. Förklaringen till detta består i ett negativt födelsenetto (-315) samt ett positivt flyttningsnetto (+131). SCB:s befolkningsstatistik visar på en minskning om 156 personer för länet som helhet fram till och med juli 2020.

I Härnösand uppgick befolkningen 31 december 2019 till 25 183 personer, det är en ökning med 63 personer jämfört föregående år. Förändringen består av ett negativt födelsenetto (-32) och ett positivt flyttningsnetto (+79). SCB:s befolkningsprognos för Härnösand vid årets slut är att befolkningen antas minska med 146 personer och därmed förväntas befolkningen uppgå till 25 037 personer. Prognosen pekar mot ett negativt födelsenetto (-36) samt ett negativt flyttningsnetto (-185)

Efter ett år med en ökning av befolkningen i Härnösand ser vi återigen en negativ utveckling i prognosen för året. För kommunen innebär det ett minskat skattemedelsunderlag framåt.

Befolkningssammansättningen i kommunen är en utmaning för framtiden. Liksom många andra kommuner har Härnösand en hög andel äldre, 26 procent, vilket är sex procentenheter högre än riket i stort. I gruppen äldre finns individuella behov att ta hänsyn till såväl som förändrade behov och förväntningar. En hög andel äldre innebär utmaningar för såväl arbetskraftsförsörjningen som för ekonomin.

1.2.2 Verksamhetsrisker

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Kompetens	Brist på legitimerad personal kan påverka kontinuiteten, orsaka ökade kostnader vid bemanningslösningar och att vi inte uppfyller lagkrav: 10 kapitlet 7 §, 11 kapitlet 10 §, 12 kapitlet 7 § och 13 kapitlet 7 § skollagen och 5 kapitlet 7, 9-12 §§ skolförordningen. 3 kap 12 i § skollagen, 2 kap 18-19 § skollagen	Socialnämnd samt Skolnämnd	Långsiktigt arbete inom ramen för "God arbetsgivare" och arbetsgivarvarumärket. Strategier för rekrytering. Uppföljning av projektet Nyanländas lärande inom skolans verksamheter samt internkontroller av rutiner för att uppfylla lagkrav.
Gynnande förvaltningsbeslut	Som en konsekvens av minskat antal platser inom äldreboende och korttidsboende är det en risk att biståndsbeslut som är fattade med stöd av 4 kap. 1 § SoL som enligt 16 kap. 3 § SoL ska verkställas omedelbart inte verkställs omedelbart vilket kan få ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för individens hälsa	Socialnämnden	På kort sikt tillskapa fler platser som en tillfällig lösning. På längre sikt planera och genomföra en utbyggnad av antalet platser inom äldreboende och i daglig verksamhet som tillåter en minskning av densamma efter 2035 då demografiska prognoser visar på minskat behov.
Sekretess och informations-säkerhet	Risk att sekretess inte beaktas i det dagliga arbetet samt att obehöriga får tillgång till verksamhetens information vilket kan få juridiska konsekvenser, och konsekvenser för berörd individ och negativ påverkan på enskild individs rättigheter.	Kommunen	Översyn av riktlinjer och rutiner, information - och utbildningsinsatser för medarbetare
Delegationer - avtal	Det finns en risk att nämndernas reglementen och delegationsordningar innehåller motstridiga uppgifter om avtalshantering vilket kan få till konsekvens att	Kommunen	Gemensam revidering av befintliga delegationsordningar som utgår från en gemensam grund för ekonomi och personal.

	likvärdighet/rättssäkerhet påverkas negativt		
Styrmodell	Det finns en risk för att verksamheter inte har en tydlig bild av sitt grunduppdrag vilket får till konsekvens att den samlade verkställande ledningens intentioner och strategier inte får genomslag i verksamheterna. För att åstadkomma en styrmodell behöver verksamheter ha tydliga grunduppdrag som ligger i linje med den, annars finns det en risk för att kommunens mål, organisationens styrning och ledning blir otydlig för medarbetare inom verksamheterna	Kommunen	Grunduppdrag på avdelnings och förvaltningsnivå, utöver reglementen, delegationer, policys och riktlinjer, utformas, som en del av kommunens arbete med ny styrmodell
Nyckeltal	Risk för att nyckeltalsrapporteringen som kommunen själv avlämnar till SCB inte är kvalitetssäkrad. Nyckeltalen ligger till grund för bland annat statsbidrag och jämförelsestatistik i officiella databaser såsom Kolada och kan påverka statsbidragstilldelning och verksamheternas slutsatser om sin egen verksamhetskvalitet, i jämförelser med andra kommuner.	Kommunala koncernen	Utbildningsinsatser, dokumenterade rutiner och samverkan vid rapportering av statistik som en del av kvalitetssäkringen.
Kommunikation	Snabba och många förändringar i riktlinjer under Coronapandemin samt risk för att rutiner, delegationer och rekommendationer inte efterlevs på grund av språklig förståelse och kunskapsbrister vilket kan orsaka kvalitetsbrister samt minskad följsamhet till basala handhygienregler vilket äventyrar patientsäkerheten.	Kommunen	Rutiner för att följa upp förståelse av uppdrag, rutin, delegationer. Insatser för att öka språkförståelse och kompetens som kopplas samman med yrkesområdet - genom exempelvis äldreomsorgslyftet.

Liksom andra kommuner i landet har Härnösand påverkats av den brist som finns i landet gällande legitimerad vårdpersonal och legitimerade lärare. Vid Covid-19 pandemins utbrott ökade behovet av legitimerad personal. Behovet löstes genom omfördelning av resurser i organisationen av legitimerad personal som under en period gick in i andra verksamheter (framförallt till verksamheter inom socialnämndens område) än den egna, för att lösa vikariebehov samt genom att bemanna via bemanningsföretag. Vid bemanningslösningar och omfördelning av resurser och finns risk för minskad kontinuitet och ökade kostnader. Inom skolnämndens område krävs legitimerade lärare, vilket även omfattar lagstadgade rätten till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Risk finns att behovet av studiehandledare och modersmållärare inte uppfylls vilket på sikt kan påverka individernas språkutveckling.

Minskat antal platser på särskilt boende och korttidsavdelning medför en risk att kommunen inte i tillräcklig omfattning kan erbjuda ändamålsenliga lösningar till kommuninvånarna. De särskilda boendena Ugglan och Älandsgården övergick i februari 2019 till kommunal regi efter att ha varit på entreprenad. Som en följd av att Ugglans lokaler inte bedömdes ändamålsenliga togs beslut om att

avveckla boendet. I syfte att minska den ökande kön för särskilt boende omvandlades en korttidsavdelning tillfälligt till demensboende. Minskat antal platser på särskilt boende och korttidsavdelning medför en risk att kommunen inte i tillräcklig omfattning kan erbjuda ändamålsenliga lösningar till kommuninvånarna. Efter andra kvartalet visar Socialnämnden på 8 ej verkställda beslut om plats på äldreboende för personer med demenssjukdom. Konsekvenserna blir att anhöriga får ta större ansvar och att tidiga insatser fördröjs, vilket kan påverka den äldres hälsa.

Informationssäkerhetsområdet och hur sekretess ska hanteras enligt lag är ett område där det finns risk för att medarbetare inte har tillräckliga kunskaper. Incidenter rapporteras in, men utbildningsinsatser, rutiner och tydlig ansvarsfördelning skulle öka kommunens säkerhet och innebära ett förebyggande arbete.

Nämnder och styrelsens delegationer och reglemente innehåller olika formuleringar kring rätten att teckna avtal. I några nämnder saknas delegationsformulering kring avtal och det skapar en stor risk för att verksamheterna inte hanterar avtal likvärdigt och riskerar därmed rättssäkerheten. Arbetet för en gemensam grund i delegationerna och i det gemensamma reglementet har påbörjats och slutförts under hösten.

En styrmodell kopplar samman planerings - genomförande och uppföljningsprocesserna med övergripande mål som är kända av alla i verksamheterna. Styrmodellen förutsätter att grunduppdraget är tydligt och känt av alla, för en ökad förståelse för ansvar och uppgift i styrmodellen. Om inte grunduppdraget är känt riskerar styrning och ledning via organisationens mål bli omöjliga att förstå och kan därmed påverka kommunens möjligheter att uppnå sina mål.

Gemensamma nyckeltal som följs och används som jämförelse för att mäta, eller få en bild organisationens kvalitet och effektivitet är av största vikt för att avgöra om verksamheten gör rätt saker, effektivt och kostnadsmedvetet. Medvetna nyckeltal ligger till grund för medvetna satsningar. Det finns en risk att de som matar in statistik som ligger till grund för jämförelserna tolkar vad som ska uppges, vilket kan få konsekvenser för statsbidragstilldelning och våra intäkter, längre fram.

Behovet av utbildad personal inom äldreomsorgen har nu i flera år varit stor. Vård och omsorg är också det område som många har sökt sig till, då det finns arbete inom området. Brister i kompetens leder till kvalitetsbrister i kommunikation, och förståelse av kommunikationen är en kvalitetsbrist som kan leda till konsekvenser för dem vi tar hand om. Ett exempel är brister i basal handhygien under Coronapandemin.

1.2.3 Finansiella risker

Härnösands kommun är inte i någon betydande grad exponerad mot utländska valutor. Förändringar i utländska valutor bedöms därmed inte påverka kommunen eller kommunkoncernens resultat.

Kommunen har en relativt låg skuldsättningsgrad och samtliga lån har Kommuninvest som långgivare. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår till 1,16 år och den genomsnittliga kapitalbindningstiden uppgår till 2,11 år per bokslutsdag. Den genomsnittliga kvarstående löptiden till ränteregleringstidpunkt av räntebärande skulder är låg, men med Kommuninvest som långgivare och alltså låga räntor bedöms inte risken som hög. Risken med kapitalbindningen är marginaliserad som en effekt av förnyelsepolicy.

Kommunkoncernens ränterisker är något mindre, alltså är risken något hög. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår till 1,96 år och den genomsnittliga kapitalbindningstiden uppgår till 2,14 år. Åter igen är Kommuninvest långgivare så risken för den låga kapitalbindningstiden blir marginaliserad. Härnösandshus har ett bra utrymme att kunna hantera svängningar som den låga

genomsnittliga räntebindningstiden skulle kunna innebära. HEMAB har dock en relativt låg räntetäckningsgrad och är att betrakta som räntekänsliga. Kombinerat med den låga genomsnittliga räntebindningstiden kan HEMAB få svårt att betala sina löpande räntekostnader vid en betydande ökning av räntenivåerna.

Den sammantagna likviditetsrisken i kommunkoncernen har minskat under räkenskapsåret, i hög grad som en effekt av den positiva likviditetsutvecklingen hos kommunen och Härnösandshus. HEMAB bedöms alltså ha en hög likviditetsrisk och har dåliga förutsättningar för att kunna täcka sina kortfristiga betalningar.

1.2.4 Pensioner

PENSIONS FÖRPLIKTELSE (mnr)	Augusti 2020	December 2019
Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt (pensioner före 1998)	634,6	638,7
Avsättning inkl. särskild löneskatt (pensioner efter 1998)	152,6	142,7
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	-114,8	-114,8
Summa pensionsförpliktelse inkl. pensionsstiftelse	672,4	666,6

2009 bildades Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse (MNP) för att trygga delar av kommunens pensionsförpliktelser. Kommunen har ej finansiella placeringar avseende pensionsmedel utöver den del som förvaltas av pensionsstiftelsen. Pensionsmedlen i pensionsstiftelsen avser att trygga pensionsförpliktelser för personer födda till och med 1942. 2019 var pensionsstiftelsens totala pensionsåtagande 129 mnr, varav kommunens del uppgick till 114,8 mnr. Det totala marknadsvärderade egna kapitalet hos stiftelsen var 230,6 mnr, varav kommunens andel utgjorde 92,6 procent.

Stiftelsens placeringar har visat en positiv utveckling jämfört mot index under 2020 och kommunen kommer begära gottgörelse om 14,1 mnr under innevarande räkenskapsår. Pensionsstiftelsens marknadsvärderade egna kapital tas inte upp i delåret på grund av att de ej upprättar delårsbokslut.

Arbetet som genomfördes under föregående år angående pensionsredovisningen har ökat stabiliteten och tillförlitligheten i de resultateffekter som härrörs pensioner. Utfallet under nuvarande räkenskapsår har varit i stort varit i linje med den prognos som tas fram av kommunens pensionsskulsadministratör. De mindre avvikelser som finns förklaras i att fler personer valt att påbörja sin pension i förtid.

1.3 Händelser av väsentlig betydelse

Det är svårigen genomförbart att inte beskriva Covid-19 pandemin som den största händelsen som har haft en stor och väsentlig betydelse för alla verksamheter. Pandemin påverkar i hög grad kommunens verksamheter; vården, äldreomsorgen, gymnasieskolan, socialtjänsten, sport- och kulturevenemang, kollektivtrafik med mera. Personalen i välfärden pressas av osäkerhet och ökad arbetsbelastning till följd av ökade sjukskrivningar och krav på omställning. Att överblicka de ekonomiska konsekvenserna under perioden har varit utmanande och prognoser ställs svårigen. Beslutsvägar har tillfälligt förändrats och möjligheter till beslutsmöten på distans har möjliggjort att hänsyn tagits till riskgrupper och att följsamhet till nationella rekommendationer har vägts balanserat mot demokratiska öppna processer.

Krisledningsnämnden aktiverades den 20 mars och därmed gick kommunen upp i stabsläge. Under perioden har beslut fattats om avsteg från det ekonomiska reglementet:

- Åtgärder vid befarat underskott och upprättande av ekonomiska handlingsplaner ska inte gälla, enligt reglementet, under den tid krisledningsnämnden är aktiverad och en månad därefter.
- Socialnämnden får överskrida sin personbudget med max 5 mnkr
- Beslut om att avsätta 5 mnkr för kommunstyrelsen att disponera för extraordinära insatser i syfte att minska konsekvenserna av Covid-19 smittspridning.

Riktlinjer och rekommendationer har löpande utfärdats nationellt och ställt stora krav på framförallt skolnämndens och socialnämndens förmåga till omställning i nya omständigheter. Nedan exemplifieras hur riktlinjer påverkat nämndernas verksamheter och hur de påverkat nämndens ekonomiska utfall:

- Restriktioner kring hemtjänst för att minska risken för smittspridning
- Utökning av grundbemanning för att hantera korttidsfrånvaro, kohortvård och restriktioner i hemtjänst och i särskilt boende
- Smittskyddsutrustning och basal handhygien

Socialnämndens totala personalkostnader avviker från budget med 23,4 mnkr där en stor del är kopplat till beslut för att minska spridning av Covid-19. Ugglan har inte kunnat avvecklats enligt plan på grund av Covid-19. Verksamheten visar på ett underskott motsvarande 7,7 miljoner kronor. Det är olika anledningar till att Ugglan inte avvecklats enligt plan, en stor bidragande orsak är att Covid-19 gjort det omöjligt att flytta brukare i nog stor utsträckning. Hälso- och sjukvård uppvisar ett underskott motsvarande 4,4 miljoner kronor. Högre personalkostnader och kostnader för inhyrd personal är de främsta orsakerna till underskottet. Hälso- och sjukvården har haft inhyrd personal för cirka 2,3 miljoner kronor vilket inte inryms i budget. För att möta de ökade behoven av resurser inom vård och omsorg har en utbildningsåtgärd genomförts för resurspersoner med syftet att avlasta ordinarie personal under covid -19. Cirka 150 personer har utbildats.

För skolnämnden har perioden helt dominerats av rådande pandemi. Myndigheters rekommendationer och regeringens beslut har medfört mycket stora omställningar i förskole- och skolverksamheten utifrån ett tidigare normalläge. Stängning av gymnasieskolans lokaler och övergången till fjärr- och distansundervisning har ställt höga krav på gymnasieskolan att möta de utmaningar som följt av detta. I förskoleverksamheten har planering och omställning genomförts för att klara bemanningsplanering i olika scenarion med hög personalfrånvaro samt för att möta behoven av barnomsorg och tillsyn för grupper med så kallad samhällsviktiga funktioner. Grundskolan har bedrivit verksamhet enligt plan utifrån myndigheters rekommendationer och Härnösands kommuns beslut i krisledningsorganisationen. En särskild situation har rått för de barn och elever som tillhör uttalade riskgrupper och befinner sig inom särskole- och träningsårskoleverksamheten. Verksamheten har på ett påtagligt sätt behövt anpassas efter de förutsättningar som pandemin framtvingat.

Upphandlingar och avtal

Under 2019 har kommunen genomfört en öppen upphandling av parkentreprenad. Upphandlingen annonserades i början av november och sista dag att lämna anbud var den 12 december. Skötsel av park och naturmark, gång – och cykelvägar samt planteringar har sedan 1994 bedrivits på entreprenad. Avtalet med ny leverantör har tecknats under våren, det totala kontraktsvärdet uppgår till cirka 30 miljoner kronor.

Kommunen har för socialnämndens räkning upphandlat och tecknat ett nytt avtal av nytt verksamhetssystem till ett kontraktsvärde av 27 mnkr. Tidigare har socialnämnden haft två olika

leverantörer. En leverantör för individ- och familjeomsorgen respektive en för äldreomsorgen, funktionshinder området inklusive Hälso- och Kommunstyrelsens arbetsutskott och sjukvården. Målsättningen i ett nytt verksamhetssystem har varit att upphandla:

- Ett verksamhetssystem för alla cirka 1 450 medarbetare
- Ett modernt och plattformsoberoende verksamhetssystem
- Ett intuitivt och användarvänligt verksamhetssystem
- Ett verksamhetssystem med tydliga processer
- Ett verksamhetssystem som ger en grund för ökad digitalisering

Avtalet gällande kommunens personaladministrativa system har löpt ut och ny upphandling har skett under våren. Avtal med ny leverantör tecknades i juli månad. Det nya systemet förväntas förenkla för medarbetare och chefer samt ge bättre tillgång till aktuell information för första linjens chefer. Systemet möjliggör även koppling till e-tjänster. Implementeringen av systemet tar nu vid och förväntas vara i bruk 2022.

Kommunen har förlängt hyresavtalet kring Ugglan och utökat avtalet kring förhyrda lokaler på Ugglan. Avtalet medger en utökning av antalet platser på särskilt boende för personer med demens med 18 platser till en nettokostnad om 5,1 mnkr.

Kommunen har tecknat ett markansvisningsavtal med Skatteverket som under 2019 lagt ut en förfrågan, där de sökt lokal för en ny arkivtablering i norra Sverige. Detta markanvisningsavtal har kommit till stånd med anledning av att Skatteverket vill utreda möjligheterna att etablera en ny arkivbyggnad på industriområdet Västra Saltvik. De avser inte att bygga och äga lokalen själv, utan söker en fastighetsägare som långsiktigt hyr ut byggnationen till dem. Skatteverket ges därför möjlighet att överlåta markanvisningen på den av dem utsedd fastighetsägare. Etableringen ska ske i enlighet med gällande detaljplan, på den i avtalet aktuella fastigheten, del av Härnösand Saltvik 2:35 och Bondsjö 17:1. Området är idag obebyggt och saknar infartsväg. Vid en exploatering enligt denna markanvisning kommer kommunen att bygga lokalgata och anlägga infrastruktur som vatten, avlopp, el och fiber till området, möjlighet till fjärrvärme finns. Anläggningsavgift för vatten, avlopp, el, fiber och eventuell fjärrvärme tillkommer enligt gällande taxa vid tid för byggstart. Exploatören ska inom markanvisningstiden inhämta prisuppgifter för detta hos HEMAB.

Härnösandshus har avyttrat fastigheten Ugglan 1 och 2 vilket tillsammans med ökade hyresintäkter, lägre fastighetsskötselkostnader samt lägre kapitalkostnader bidrar till ett positivt delårsresultat för bolaget som helhet. Kommunfastigheter har under våren inkommit med en hemställan om att få förvärva fastigheten Rådhuset 4. Hemställan behandlades i kommunfullmäktige 2020-02-24 § 11, men är ännu inte beslutad då ärendet återremitterades.

Statsbidrag

Under perioden har kommunen erhållit extra tillskott om 45,7 mnkr i generella statsbidrag. Detta har bidragit till kommunens totala utfall i delåret på ett positivt sett.

1.4 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Den kommunala koncernen styrs via ett målprogram för kommunens fem nämnder (se 1.5.1 Hur kommunen styrs) samt via ägardirektiv för de kommunala företagen. I företagens ägardirektiv framgår att företagen är organ för kommunal verksamhet och i sin verksamhet står under kommunstyrelsens tillsyn. I ägardirektiven framgår även de ekonomiska mål som finns för respektive verksamhet. Förutom

genom lagar och författningar regleras företagets verksamhet och företagets förhållande till kommunen genom gällande bolagsordning, ägardirektiv samt av fullmäktige och kommunstyrelsen särskilt fattade beslut.

1.4.1 Hur kommunen styrs

En av kommunfullmäktiges främsta uppgifter är att utverka mål och riktlinjer för verksamheterna samt att följa de övriga föreskrifter som gäller för dem. De långsiktiga målen utgör själva ramen för styrningen. De spänner över alla grundläggande områden och stakar ut den gemensamma färdriktningen.

För att veta i vilken mån kommunen lyckas med sina ambitioner krävs fokus på uppföljning och resultat. Därför har kommunfullmäktige utverkat kortsiktiga, avgränsade och konkreta resultatuppdrag med tillhörande styrtal som anger vad nämnder och företagsstyrelser ska prioritera under året och vad uppföljningen ska fokusera på. Nämnderna kan utöver detta formulera egna mål för sitt arbete, med utgångspunkt från kommunens vision och övergripande mål.

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela kommunens samlade verksamheter, såväl nämnder som kommunala företag. För att uppföljning ska kunna ske på likartat sätt följer kommunstyrelsen upp alla mål i delårsrapporter och årsredovisning. Nämndernas och styrelsernas måluppfyllelse sammanställs till ett kommungemensamt resultat.

1.4.2 Målprogram för kommunen

Den modell för mål och resultatstyrning som Härnösands kommun tillämpar innehåller en kedja från vision och mål till konkreta resultatuppdrag med tillhörande styrtal/målnivåer. Målprogrammet gäller för perioden 2020-2023. Programmet innehåller en vision och åtta kommunövergripande mål. Kommunens övergripande mål fastställs av kommunfullmäktige och följs upp med sikte på år 2023.

Vision 2023: Härnösand – bygger en hållbar framtid

Härnösand är en levande och kreativ mötesplats där människor förverkligar sina drömmar. En kommun i positiv utveckling som tar ledarskap för framtiden. En plats med centralortens attraktion, landsbygdens rikedom och med uppkoppling mot omvärlden. Härnösand erbjuder hög livskvalitet för alla invånare och gäster. Vårt gemensamma mål är ett solidariskt samhälle med ett stort hjärta och med ett aktivt miljöarbete. Här bygger vi en hållbar framtid!

Mål

I målprogrammet finns åtta övergripande mål fördelade på två perspektiv. Det första perspektivet- Härnösandsperspektivet- speglar den önskvärda utvecklingen i kommunen generellt. Här betonas samverkan mellan olika aktörer och vikten av att kommunorganisationen bidrar till detta. Det andra perspektivet- organisationsperspektivet- innehåller mål för den verksamhet kommunen själv bedriver, de tjänster som levereras samt personal och ekonomi. De övergripande målen 1-4 är placerade under Härnösandsperspektivet och mål 5-8 under Organisationsperspektivet.

1.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

1.5.1 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens 11 kap 1§ ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses 10 kap. 2-6§§.

För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att kommunens mål- och resultatstyrning uttrycker realism och handlingsberedskap då kommunen ständigt ställs inför nya utmaningar, samtidigt som kommunen ska ha god ekonomisk hushållning. För att lyckas behövs, förutom att ha en utvecklad planering med framförhållning, tydliga mätbara mål och en rättvisande och tillförlitlig redovisning, service som är anpassad efter invånarnas behov och förväntningar samt ett säkerställt balanserat samband mellan resursåtgång, prestation, resultat och effekt. De finansiella målen uttrycker att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning.

1.5.1.1 Måluppfyllelse

Den kommunala verksamhetens målprogram har beskrivits under punkt 1.4.2 Målprogram för kommunen. Bedömningen av måluppfyllelsen ska ses i relation till kommunens ambitionsnivå inom respektive verksamhetsområde. Nämndernas redovisning av arbetet med resultatuppdragen ligger till huvudsaklig grund för bedömningen.

Övergripande mål

Mål 1 - Attraktivt boende med levande mötesplatser

Beskrivning:

Härnösand är en öppen och välkomnande kommun som ger utrymme för nya människor och nya initiativ. En plats där man lätt kan möta andra och vara delaktig i samhällsutvecklingen. Härnösand är känt för sina attraktiva boendemiljöer, en levande landsbygd och närheten till Höga Kusten. Invånarna har god hälsa och

känner sig trygga. Ett pulserande centrum, blomstrande kulturliv och mångfald av fritidsaktiviteter skapar möten över gränser.

Resultatuppdrag kopplade till mål 1	Målnivå 2020	Resultat aug. 2020	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på ska öka.	Index 62	saknas	Index 57	Index 58	Index 59
Medborgarnas nöjdhet när det gäller trygghet ska öka.	Index 57	saknas	Index 53	Index 53	Index 45

Målet bedöms delvis uppfyllt vid årets slut. Målet kopplas till resultatet i SCBs Medborgarundersökning. Undersökningen genomförs en gång per år under hösten och årets resultat presenteras i mitten av december.

Arbetet med att skapa goda förutsättningar för attraktiva bostäder har fortsatt. En aktiv marknadsföring av Lövudden har genomförts och under året har den första inflyttningen skett. Naturvårdverket har beviljat pengar i syfte att genomföra en förstudie för sanering av området Kattastrand. Att marken saneras är en förutsättning för att projektet med nya bostäder ska kunna genomföras. Under året har det aktiva deltagandet i nätverk och forum för investerare inom fastighets- och exploateringsbranschen löpt på med syftet att möjliggöra fler bostäder i kommunen.

Vid kriser är kommunikation och information viktigt för människors trygghet. Under pandemin har kommunen bidragit till ett ökat förtroende genom en saklig och välformulerad corona-kommunikation. Kommunen har i detta utgjort ett "Gott exempel" på riksnivå hos MSB gällande information till kommuninnevanarna kring vår nya vardag och hur man ska bete sig på badplatser etc. Vid jämförelse med andra kommuner nationellt har kommunikationen hållit hög nivå.

Flertalet inlägg kopplade till arbetet mot våld, våld i Våld i nära relation, säkerhet på internet och socialtjänstens vuxengrupp har publicerats på kommunens Facebooksida. Genom att berätta om de trygghetsskapande åtgärder som genomförs kan känslan av trygghet hos kommuninnevanarna öka. Platsvarumärkesarbetet har fortgått och i detta har Härnöleden varit en del. Annonsering genomförts för att lyfta fram Härnösand som en del av Höga Kusten. Kampanjerna #mitthärnösand samt #hemmabrautebäst har lanserats och hemsändningsbidrag för personer i åldern 70+ har införts.

Under våren fattades beslut om en Nollvisionen om våld i nära relation. En handlingsplan har arbetats fram vilken väntas beslutas av styrelsen under oktober.

Mål 2 - Kreativt företagande med mångsidig arbetsmarknad

Beskrivning:

Härnösand har ett näringsliv som växer och företag som utvecklas positivt. Klimatet för entreprenörskap är gott och innovationer uppmuntras. Nya jobb uppstår på en arbetsmarknad som är bred och inkluderande med goda arbetsvillkor. Ansvarstagande för miljö och hållbarhet präglar produktion, förädling och kommunikationer. Utveckling av infrastruktur ger stärkta förutsättningar på en regional och global arena och samverkan mellan kommunen och det civila samhället ger drivkraft åt lokal utveckling.

Resultatuppdrag kopplade till mål 2	Målnivå 2020	Resultat aug. 2020	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Tjänstemännens attityder till företagande ska förbättras	3,29	3,07	2,93	2,96	3,25
Kommunpolitikernas attityder till företagande ska förbättras	3,43	3,07	2,92	2,95	3,03
Skolans attityder till företagande ska förbättras	3,79	3,08			
Tiden för deltagare att nå egen försörjning ska minska	24 mån	27,6 mån			
Andelen deltagare med försörjningsstöd som efter avslutad arbetsmarknadsåtgärd får egen försörjning ska öka	30%	66%			

Målet bedöms delvis uppfyllt vid årets slut.

Under året planerades 160 företagsbesök att genomföras inom Dialog 2020. Under början av året hann 45 företagsbesök genomföras innan coronapandemin förändrade förutsättningarna och besöken fick ställas in. Företagsbesöken har styrts om till promenader och löpande uppföljningsmöten med företagare och organisationer.

Genom de olika insatser, exempelvis Företagsakuten, som under året genomförts riktat till företagare bedöms förståelsen för företagarnas vardag och kommunens roll kopplat till företagande ha ökat såväl hos tjänstemän som hos politiker. Årets resultat visar en ökning gällande attityder till företagande hos båda grupperna. Viktigt att notera är dock att resultatet till största del avspeglar tiden innan pandemins utbrott då mätningen presenteras i maj månad.

Företagsfrukostar med deltagande politiker har digitaliserats i syfte att möta den nya vardagen med covid-19. Utvecklingen av mötesplatser har påverkats av pandemin och anpassning efter rådande rekommendationer har genomförts.

I 2020 års undersökning visar resultatet för "Skolans kontakt med det lokala näringslivet" på en negativ förändring såväl lokalt som nationellt. Resultatet för Härnösand överstiger riksgenomsnittet (3,08 jämfört med 2,91) En anledning till tappet är med största sannolikhet den pågående pandemi med medföljande riktlinjer för att hindra smittspridning, sociala kontakter har genom detta begränsats.

Under årets första åtta månader har 35 personer som tidigare haft försörjningsstöd avslutat sina arbetsmarknadsinsatser och gått vidare till egen försörjning. Det motsvarar 66 procent av målgruppen. Att kunna försörja sig själv är en viktig faktor för såväl möjligheten att kunna påverka sitt eget liv som för psykisk hälsa och god självkänsla. En majoritet av de som efter avslutad arbetsmarknadsinsats återgår till kontakt med socialtjänsten och försörjningsstöd har en komplex problematik med omfattande stödbehov av insatser som inte enbart kan mötas av arbetsmarknadsåtgärder. Tiden för deltagare i arbetsmarknadsinsats att nå egen försörjning uppgår till 27,6 månader vilket ligger strax över målvärdet på 24 månader.

Mål 3- Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete

Beskrivning

All utveckling i Härnösand präglas av hållbarhet och ett gemensamt engagemang för minskad miljöpåverkan. Här utvecklas kunskapen som behövs för att skapa ett hållbart samhälle. Med förnybar energi, klimatsmarta lösningar, ökad självförsörjning och hushållning av naturresurser är Härnösand en föregångare i omställningen till en fossilfri ekonomi.

Resultatuppsdrag kopplade till mål 3	Målnivå 2020	Resultat aug. 2020	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Antalet resor med kollektivtrafik ska öka	800 000	saknas	833 230	722 086	603 063
Andelen miljöbilar i organisationen ska öka	80%	saknas	70%	70%	64%

Målet bedöms inte uppfyllt vid årets slut.

Resandet med kollektivtrafik har minskat med ca 30% under perioden januari till maj, vilket är en lägre nedgång jämfört med andra kommuner i länet. Det minskade resandet bedöms bero på effekterna av pandemin och de nationella rekommendationerna om att undvika kollektivt resande om möjligt. Under perioden juni 2019- maj 2020 har drygt 700.000 resor genomförts med kollektivtrafiken i kommunen varav drygt 290 000 genomförts under årets första fem månader. Störst minskning av resandet har varit i tätorten (-33%) men en osäkerhet i registreringen av resande finns då påstigning sker bak i bussen. Landsbygds- trafikerna minskade med -19% under samma period. En utredning har gjorts gällande kvällstrafik i de centrala delarna, beslut om detta är ännu inte fattat.

Ett större arbete med att se över kommunens fordonspark samt undersöka verksamheternas behov av fordon har påbörjats och fortsätter under hösten. Arbetet väntas ge en positiv effekt på andelen miljöbilar i kommunen under 2021.

Antalet resfria möten och utbildningar har ökat kraftigt genom användningen av digital mötesteknik under coronapandemin. Detta har bidragit till minskad miljöpåverkan, minskade kostnader för tjänsteresor, samt ökat kunskapen kring användningen av digital mötesteknik.

Arbetet med planen för vatten och avloppsförsörjningen, VA-planen, har påbörjats. Arbetet syftar till att säkerställa en hållbar vatten och avloppsförsörjning i Härnösands kommun på lång sikt.

Kommunens åtaganden kopplat till EU-projektet Climate har slutförts. I projektet har Härnösands kommun deltagit i att ta fram en arbetsmodell och verktyg för länder i norra Europa gällande att ta fram klimatanpassningsplaner. Genom deltagande i projektet har kommunen haft möjlighet att ta fram underlag till kommunens klimatanpassningsarbete. Ett exempel på åtgärder är pågående projekt med syfte att förbättra vattenkvaliteten i Gerestabäcken och samtidigt förbättra bäckens förmåga att hantera större vattenmängder i framtiden.

Enligt lag ska kommunen ha en förteckning över samtliga kemikalier som används i organisationen och genomföra riskbedömningar för hanteringen av dessa. Syftet med detta är att minska mängden skadliga kemikalier. För att möta kravet har upphandling och inköp av ett kemikaliesystem genomförts under våren. Arbetet med att samla in komplett information kring samtliga kemikalier har påbörjats.

Mål 4 - Kunskapsstaden där alla kan växa

Beskrivning

Härnösand är en modern kunskapsstad med kreativa miljöer för utbildning och lärande och där det är naturligt att nyttja digitaliseringens möjligheter. Framgångsrik skolverksamhet på alla nivåer ger alla chansen att lyckas. Nya samarbeten, kunskapsutbyte och närhet till högre utbildning lägger en grund för dagens och morgondagens jobb och näringslivets kompetensbehov. Folkbildning och kulturella uttryck ger inspiration till nytänkande.

Resultatupptrag kopplade till mål 4	Målnivå 2020	Resultat aug. 2020	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Andelen elever i grundskolans åk 3 som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk ska öka.	78%	saknas	69%	67%	76%
Andelen elever i åk 9 som är behöriga till ett gymnasieprogram ska öka.	85,0%	83,90%	79,2%	83,6%	77,3%
Andelen gymnasieelever som fullföljer utbildning inom 3 år i kommunen ska öka	69,0%	saknas		63,4%	77,4%
Andelen med godkända resultat inom gymnasiegemensamma kurser i Komvux ska öka	80%	81,5%			

Målet bedöms vara delvis uppfyllt vid årets slut. Dock är målet mycket svårbedömt och denna bedömning bör ses mot avsaknaden av statistik samt den speciella situation som skolan ställts inför med fjärrundervisning, social distansering och kraftigt förändrad vardag sedan mars månad.

Med start den 1 september publicerar Skolverket enbart statistik på riksnivå vilket fått följden att statistik på enhets- och kommunal nivå inte är tillgänglig. Förändringen genomförs som en konsekvens av att Statistikmyndigheten SCB beslutat om en reviderad sekretesspolicy som innebär att uppgifter om fristående skolor omfattas av sekretess. För att kunna bedöma måluppfyllnad har statistik från kommunens eget system tagits fram för de kommunala grundskolorna. Noteras bör att underlaget baseras på samtliga elever i årskurs 9 och är inte statistiskt bearbetat. Utöver detta ställdes de nationella proven i grundskolan in under vårterminen 2020 på grund av coronapandemin. Det finns således inga resultat för nationella prov 2020 att tillgå.

Andelen elever som är behöriga till ett gymnasieprogram har ökat i jämförelse med föregående år och när nu en nivå som är nära målet. Gällande målet att andelen gymnasieelever som fullföljer sin gymnasieutbildning inom tre år finns ännu ingen officiell statistik att tillgå för 2020. Denna publiceras i december månad.

Under läsåret 2020/21 har grundskolorna fortsatt att utveckla flerspråkiga och nyanländas lärande, språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt samt tillgängliga och varierande lärmiljöer. Samtliga huvudmannainsatser styr mot att undervisningsaktiviteterna ska vara i fokus bl.a. genom förstelärarnas uppdrag och huvudmannens systematiska uppföljningsmetoder.

Andelen kursdeltagare på Komvux som når godkänt resultat under det första halvåret 2020 är 81,5 %. Andelen elever som gjort studieavbrott har dock ökat från 20% under förra året till 35% under årets första sex månader. Att andelen studieavbrott ökat bedöms kunna bero på att möjligheten till handledning begränsats som en följd av covid-19. För att minska andelen avbrott behöver lärartillgängligheten öka.

Mål 5 - Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet

Beskrivning

Härnösands kommun erbjuder välfärdstjänster av hög kvalitet där behoven styr och insatserna ges på lika villkor, oavsett kön, sexuell läggning eller bakgrund. Resurser prioriteras så att allas rätt till utveckling och ett värdigt liv tillgodoses. Kommunens arbete präglas av lyhördhet och respekt för den enskilde. Barnens bästa är i centrum för alla beslut.

Resultatupptrag kopplade till mål 5	Målnivå 2020	Resultat aug. 2020	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Andelen brukare som är nöjda med sin hemtjänst ska öka.	91%	saknas	87%	90%	90%
Andelen brukare som är nöjda med sitt särskilda boende ska öka.	89%	saknas	78%	88%	89%
Den genomsnittliga handläggningstiden för att få ekonomiskt bistånd vid nybesök ska minska.	19 dagar	saknas	24 dagar	30 dagar	39 dagar

Målet bedöms delvis uppfyllt vid årets slut.

Den mätning som visar brukarnas nöjdhet med sin hemtjänst respektive särskilda boende redovisas i oktober. Den påverkan som coronapandemin har på vardagen för våra äldre gör att det är svårt att förutspå resultatet av undersökningen, samt i vilken grad de insatser som genomförts kan väga upp den negativa påverkan som följer av pandemin. Den pågående pandemin har kraftigt påverkat livssituationen för personer inom särskilt boende, och de rekommendationer som getts från myndigheter har fått följden att aktiviteter har ställts in med syfte att minska risken för smittspridning. Att besöksförbudet på äldreboendena kommer att påverka resultatet i brukarundersökningen bedöms troligt.

Ett kommunövergripande arbete är påbörjat med syftet att omvandla effekterna av coronakrisen till en gemensam handlingskraft som stärker Härnösand som EN kommun och rustar för framtiden. Arbetet genomförs i projektform, projektet avslutas i september 2020.

För att öka möjligheten för brukare på kommunens särskilda boenden att kommunicera med anhöriga har åtgärder genomförts. Kommunikation genom surfplattor och ökade möjligheter till kontakt per telefon har möjliggjorts. Säkra mötesplatser utomhus har skapats med skärmar som möjliggör möten och samtidigt förhindrar smittspridning. För att skapa en mer meningsfull vardag för boende inom kommunens särskilda boenden, SÄBO, har ett planeringsarbete genomförts. Införande av professionell personcentrerad planering pågår.

Användningen av teknik har ökat inom äldreomsorgen. Genom sociala medier ges en inblick i vardagen på särskilda boenden och goda exempel på hur det är att bo på ett särskilt boende visas upp. Inläggen ger inblick och ökar förståelsen samt har bidragit till att människor söker sig till äldreomsorgen för arbete vilket bedöms vara positivt för den framtida kompetensförsörjningen i verksamheterna.

Ett strukturerat arbete för att minska det långvariga behovet av ekonomiskt bistånd har genomförts under en längre tid och arbetet ger nu resultat på handläggningstiderna. Med färre personer som är i behov av långvarigt ekonomiskt bistånd ökas möjligheten att hantera ansökningar snabbare. Ingen ökning av behovet av ekonomiskt bistånd som en följd av pandemin har setts, men utgör en osäkerhetsfaktor för effekter framåt.

Konventionen om barns rättigheter blev lag den 1 januari 2020. I syfte att säkerställa att samtliga medarbetare har kunskaper om innebörden av detta har en handlings – och genomförandeplan arbetats fram.

Mål 6 - God service med gott bemötande

Beskrivning

Gott värdskap, hög tillgänglighet och professionalitet är värden som genomsyrar Härnösands kommun. Ärenden handläggs skyndsamt och med hög kvalitet. Digitaliseringen är det självklara medlet för att utveckla tjänstekvalitet och effektivisera det interna arbetet. Kommunens medarbetare och politiker bemöter alltid människor med vänlighet, tydlighet och effektivitet. Genom samverkan, respekt och lyhördhet byggs det goda samhället.

	Målnivå 2020	Resultat aug. 2020	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Resultatuppdrag kopplade till mål 6					
Andelen medborgare som tar kontakt med kommunen via telefon och som får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka.	55%	– *	– *	53%	50%
Resultatet i SKLs undersökning om företagsklimatet ska öka (Insikt)	Index 70	Index 78			

* Servicemätningen genomförs inte efter 2018

Då servicemätningen inte gett ett tillförlitligt resultat gällande kontakter per telefon genomförs den inte längre. Genom detta saknas ett av de två resultat som utgör indikatorer för måluppfyllelsen. Samhällsutvecklingen går allt snabbare mot en digitalisering och pandemin har påskyndat den utvecklingen i hög omfattning. Allt högre andel av kontakter tas via digitaliserade kanaler. Då digitaliseringen ska utgöra

det självklara valet för att utveckla tjänstekvalitet har bedömningen istället grundats på servicenivån i kommunens nya kontaktväg kundforum.

Målet bedöms vara helt uppfyllt vid årets slut.

Kommunens servicenivå har de senaste åren fått goda betyg när det gäller att ge snabba svar på inkommande samtal. För att möta samhällsutvecklingen med mer digital kommunikation, samt för att ytterligare underlätta för invånarna skapades under 2019 ett kundforum på hemsidan där invånare kan ställa frågor. Frågorna och svaren på dessa finns tillgängliga att läsa på hemsidan och fungerar som en informationskanal för invånare och besökare. Under årets första åtta månader har kundforum haft drygt 12 000 besök vilket är en ökning med 41% jämfört med samma tidsperiod föregående år. Mer än nio av tio kunder har fått svar inom den förväntade svarstiden (två arbetsdagar) vilket pekar på snabb service. Forumet utvecklas och fylls löpande på med nya frågor och svar. De tre mest besökta frågeställningarna under året har gällt datumparkering, halka och sandning och karta över Härnön.

Resultatet av SKL:s mätning av företagsklimatet redovisades i maj 2020. Nöjd kund index. NKI, mättes till 78, vilket är ett högt resultat som överstiger målvärdet. De mest positiva resultaten kopplas till bemötande och tillgänglighet medan effektivitet är ett utvecklingsområde. Ett arbete med att se över rutiner och arbetsätt pågår för att förbättra effektiviteten.

Tillsynsarbetet har under våren fått ställas om för att prioritera Trängseltillsyn med anledning av den rådande pandemin. För att bedriva övrig tillsyn har alternativa arbetssätt tagits fram som passat den rådande situationen med covid-19.

Projektet Klarspråk, arbetet med att öka tillgängligheten i kommunens information och kommunikation, har fortsatt. Intensiteten i arbetet har dock minskat som en följd av de prioriteringar som krävts utifrån covid-19. Projektet har lett till en större medvetenhet kring användande av vårt språk i olika sammanhang. Kommunens hemsida har utvecklats och anpassats i syfte att vara mer tillgänglig och attraktiv för besökaren.

Servicemätningen kommer med start 2021 att ersättas med frågor om tillgänglighet och bemötande från nya Medborgarundersökningen.

Mål 7 - Framtidens arbetsgivare

Beskrivning

Härnösands kommun är en föregångare som arbetsgivare och erbjuder en attraktiv arbetsplats dit människor söker sig. Organisationen präglas av nyfikenhet med beredskap för nya utmaningar. Medarbetare ges ett gott ledarskap, möjlighet till personlig och professionell utveckling och inflytande över sitt arbete. Härnösands kommun är en jämställd och hälsofrämjande arbetsplats med låga sjuktal, mångfald och goda arbetsvillkor.

Resultatuppdrag kopplade till mål 7	Målnivå 2020	Resultat aug.	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Nöjd medarbetarindex ska öka	Index 83	saknas	Index 79	Index 79	Index 78
Korttidssjukfrånvaron ska minska		52,7%	48,7%		

Målet bedöms vara delvis uppfyllt vid årets slut.

Samarbetet mellan såväl avdelningar som förvaltningar har ökat under pandemin vilket bedöms kunna påverka resultatet vid mätningen av Hållbart Medarbetarengagemang, HME, positivt på sikt. Resurser har delats mellan enheter vilket skapar effektivitet och sammanhang. Nya förutsättningar har skapat nya arbetssätt och nya samarbeten. Genom detta bedöms samhörigheten och förståelsen för varandras arbete ha ökat.

Antalet tillfällen med korttidssjukfrånvaro har ökat markant som en följd av coronapandemin och myndigheternas rekommendation om att stanna hemma vid minsta symptom på covid-19. Den totala

sjukfrånvaron i Härnösands kommun, där korttidssjukfrånvaron är en del, har tidigare år varit lägre än andra kommuner i länet och lägre än riksgenomsnittet. Statistik för sjukfrånvaron regionalt och nationellt hitintills under 2020 finns ännu inte tillgänglig vilket gör att jämförelser för tiden med covid-19 inte är möjliga.

Andelen korttidssjukfrånvaro i förhållande till sjukfrånvaron som helhet har ökat med fyra procentenheter i jämförelse med samma tidsperiod 2019. Resultatet av årets sjukfrånvaro bedöms i dagsläget mycket svårt att analysera och dra slutsatser av då situationen inte är jämförbar med någon annan situation hitintills. Dock bedöms det troligt att en hög grad av korttidssjukfrånvaro består så länge myndigheternas rekommendationer ligger kvar om att stanna hemma vid minsta symptom på covid-19.

Arbetet med ett hållbart samverkanssystem och ett samverkansavtal har under perioden med covid-19 stärkts genom det gemensamma fokus som funnits gällande skyddsfrågorna. En extra satsning på centrala skyddssamordnare har gjorts vilket haft en positiv inverkan på arbetsmiljöarbetet. Underlag för ett nytt samverkansavtal har arbetats fram i samarbete med fackliga representanter och HR.

Arbetet med införande av heltider avstannade under våren då pandemin gjorde att fokus förflyttades till att minska smittspridning och att säkra den dagliga bemanningen. Beslut att personal inte får gå mellan olika arbetsplatser kan komma att vara försvårande i införandet av heltid. Arbetet med planeringen har fortgått under året.

Mål 8 - Välskött och stabil ekonomi

Beskrivning

I Härnösands kommun används resurser effektivt, ändamålsenligt och med långsiktighet. Uppsatta budgetmål uppnås och kommunens ekonomiska ställning är god. Långsiktiga och rätt genomförda investeringar och upphandlingar ger utveckling på kort och lång sikt. God analys och uppföljning samt respekt för miljömässig och social hållbarhet är en självklarhet.

Resultatuppdrag kopplade till mål 8	Målnivå 2020	Resultat aug.	Resultat 2019	Resultat 2018	Baslinje 2017
Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämnung.	1,1%	5,8%	0,2% **	0,3 % ***	-
Nämnderna har en budget i balans.	5 av 5	2 av 5	3 av 5	3 av 5	4 av 5

** Förändrad Målnivå enligt beslut §144 Kommunfullmäktige 25 November 2019

*** Enligt konverterade jämförelsesiffror.

Målet bedöms delvis uppfyllt vid årets slut.

Härnösands kommun visar ett resultat som uppgår till 67,8 mnkr per den sista Augusti 2020. I modern tid är det avvikande högt för kommunen. De största förklaringsvariablerna för den relativa utfallsökningen finns i den oproportionerligt höga ökningen av generella statsbidrag jämfört mot minskade skatteintäkter. Vidare har den ökade sjuklöneersättningen samt återsökningen av statsbidrag som effekt av covid-19 haft en positiv resultat effekt om cirka 27 mnkr under perioden. Posterna är också förklaringen till att verksamhetens intäkter inte minskat, utan ökat sett till den jämförbara perioden.

Två av fem nämnder följer budget för perioden.

1.5.1.2 Bedömning avseende god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning kännetecknas enligt lagstiftningen av att en kommun inte bör förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov. Det kommunala balanskravet innebär att det i grunden ska råda balans mellan utgifter och inkomster. Lagen har utformats så att det är upp till varje kommun att

definiera innebörden av god ekonomisk hushållning. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Finansiella perspektivet

- Resultatöverskott i % av skatter, statsbidrag och utjämning ska vara minst 1,1%
- Alla nämnder ska ha en budget i balans

Verksamhetsperspektivet

De mål som fullmäktige formulerar i sitt årliga budgetbeslut utgör också verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen görs en samlad analys av dessa utifrån de målvärden som satts. I delårsbokslutet utgår bedömningen av god ekonomisk hushållning i prognoser av om kommunens övergripande mål med tillhörande indikatorer kommer att uppnås.

Kommunen har visat handlingskraft utifrån att de planerade förutsättningarna väsentlig förändrats under året på grund av Coronapandemin. Den handlingsberedskap kommunen byggt upp för att kunna möta en eventuell smittspridning, med stora både verksamhetsmässig och ekonomiska konsekvenser, har medfört en omprioritering av planerad verksamhet och lett till vissa medvetna undanträngningseffekter. Handlingsberedskapen har fått negativa ekonomiska konsekvenser, haft stor påverkan på våra verksamheter men gett ett gott resultat då ingen smittspridning skett.

Den sammanfattande bedömningen är att kommunen vid årets slut kommer att uppnå god ekonomisk hushållning.

1.5.2 Resultat och ekonomisk ställning för den kommunala koncernen

Koncernföretagen visar en resultatmässigt god utveckling och de är i stort inte lika mycket påverkade av pandemin på samma sätt som kommunen. Den sammanlagda ekonomiska ställningen visar alltså en positiv utveckling även om betydande delar av kommunkoncernens verksamhet inte motsvarar vad som är att betrakta som en marknadsmässig utveckling.

1.5.2.1 Koncernens resultat

Periodens resultat	mnr	Andel av eget kapital
Kommunen	67,8	17,3%
HEMAB Koncernen	6,6	2,1%
AB Härnösandshus Koncernen	32,0	11,4%
Räddningstjänsten i Höga Kusten-Ådalen (33%)	1,0	14,2%
Invest i Härnösand AB	0,7	20,6%
Totalt	108,1	13,1%

Resultatet för perioden visar en kraftig utveckling jämfört med motsvarande period förra året. Härnösandshus har en relativt positiv resultatutveckling med 25,2 mnr, vilken i högsta grad förklaras av avyttringen av fastigheterna Ugglan 1 & 2. Även om ökade hyresintäkter samt lägre fastighetsskötselkostnader och kapitalkostnader är bidragande. I övrigt är kommunen i stort förklaringen till resultatförbättringen jämfört med motsvarande period föregående år.

1.5.2.2 Förändring av intäkter och kostnader

FÖRÄNDRING AV INTÄKTER OCH KOSTNADER (%)	Augusti 2020
Verksamhetens intäkter	2,8
Verksamhetens kostnader	1,3

Kommunen utgör den största förklaringsvariabeln i intäcks- och kostnadsökningarna. HEMAB har lägre intäkter samtidigt som de även har lägre kostnader. Den stora förklaringen i utvecklingen är relaterad till skiftande elpriser och en varmare vinter.

Utvecklingen i intäcks- och kostnadsmassan för Härnösandshus är i hög grad relaterad till avyttringen av fastigheterna, i synnerhet intäcksökningen. Hyresintäkterna är högre jämfört med utfallet föregående år bl.a. till följd av färdigställandet av ombyggnationerna på Bondsjöhöjdens IP samt årets hyreshöjning av bostäder om 1,81%. Hyresbortfallet för bostäder är dock högre jämfört med föregående år och är hänförligt till de vakanta lägenheterna vid trygghetsboendet i Hälledal som har byggts om och håller på att hyras ut. Driftkostnaderna är lägre än vid motsvarande period föregående år och beror bl a på lägre kostnader för fastighetskötsel och taxebundna kostnader till följd av de energibesparande åtgärder som gjorts i fastighetsbeståndet.

1.5.2.3 Investeringar

Härnösandshus har under året genomfört en större investering i form av en ombyggnation av en verksamhetslokal till 5 nya lägenheter. Investeringen har uppgått till ca 3 mkr.

HEMAB:s investeringar som sker under året är främst reinvesteringar i befintliga ledningsnät och anläggningar. Vindkraftverken på Spjutåsberget har tagits i drift. Kolfiltret vid vattenverket är en annan stor investering som görs under 2020 och beräknas tas i drift innan årsskiftet, investeringen beräknas till ca 35 mkr.

1.5.2.4 Soliditet

SOLIDITET	Augusti 2020	December 2019
Soliditet, %	26,6%	23,6%
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, %	6,1%	2,6%

Soliditetsutvecklingen är alltså positiv. Det finns täckning inom koncernen att med en betydligt bättre marginal täcka hela pensionsskulden hos kommunen och Räddningstjänsten. Det är i synnerhet det relativt höga koncernresultatet som är förklaringsvariabel till utvecklingen av den långsiktiga betalningsförmågan samtidigt som de disponibla medlen inte i hög grad uppbundits i anläggningstillgångar.

1.5.2.5 Likviditet

LIKVIDITET	Augusti 2020	December 2019
Kassalikviditet, %	57,6%	46,3%
Rörelsekapital, mnkr	-274,1	-362,1
Anläggningskapital, mnkr	1098,6	1078,5

Kassalikviditeten har sett en stor ökning för kommunkoncernen under perioden, i hög grad på grund av resultatförbättringarna i Härnösands kommun och Härnösandshus.

Rörelsekapitalet har ökat vilket är positivt då det utgör kapitalet kommunkoncernen använder sig av för att finansiera den löpande verksamheten. Förändringen innebär indirekt att kommunkoncernen

har ett bättre kassaflöde jämfört mot årsskiftet. Att utfallet fortfarande är negativt innebär att kommunkoncernens leverantörer till viss del finansierar verksamheten.

Den positiva utvecklingen av anläggningsskapitalet innebär att det finns en högre grad av anläggningstillgångar sett till kommunkoncernens långfristiga skulder vilket är att betrakta som positivt.

1.5.2.6 Avvikelser mellan budget och prognos

Kommunkoncernen prognostiserar ett positivt resultat om ca 76 mnkr för räkenskapsåret. Vilket är betydligt högre än utfallet för föregående räkenskapsår. Det är kommunen och Härnösandshus som utgör ökningen medan HEMAB estimerar en relativ resultatminskning.

Härnösandshus prognos för helåret uppgår till 26,7 mkr vilket är 20,4 mkr bättre än den budget som lagts för året. Prognosen skiljer sig från den fastställda budgeten genom att Härnösandshus har beslutat öka det planerade underhållet under innevarande år. Vinsten vid försäljningen av Ugglan har inte heller tagits med i den fastställda budgeten vilket påverkar prognosen positivt. AB Härnösandshus årsbudget för planerat underhåll 2020 beslutades i juni utökas från 10,7 mkr till 15,9 mkr, vilket gör att det planerade underhållet i koncernen 2020 beräknas bli 27% högre än föregående år.

HEMAB:s intäkter är prognostiserade till 422,8 Mkr. Jämfört med budgeterade intäkter på 462,3 Mkr är det en minskning med 39,5 Mkr. De lägre prognostiserade intäkterna beror på att elpriset har legat betydligt lägre de första åtta månaderna än det pris som budgeterades. I budget räknades med ett försäljningspris på 372 kr/MWh mot det faktiskt viktade genomsnittspriset på 125 kr/MWh. Även lägre volymer av värmeförsäljning på grund av den varmare vintern påverkar de lägre intäkterna. De lägre kostnaderna mellan budgeterade 438,7 Mkr och prognostiserade 414,7 Mkr beror även det på lägre elpriser samt en lägre produktion av fjärrvärme på grund av den varmare vintern.

1.5.3 Resultat och ekonomisk ställning kommunen

Härnösands kommuns resultat för perioden är i stort präglad av den ekonomiska utvecklingen som en effekt av Covid-19 och statens hantering av situationen. Perioden är därför att betrakta som onormal och sätter inte takt-pinnen för en framtida utveckling. Det råder också en stor osäkerhet över löften från regeringen som skulle kunna ha en betydande påverkan på nuvarande utfall.

1.5.3.1 Kommunens resultat

PERIODENS RESULTAT	Augusti 2020	Augusti 2019
Periodens resultat, mnkr	67,8	29,6
• Procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	5,8%	2,7%

Härnösands kommun visar ett resultat som uppgår till 67,8 mnkr per den sista Augusti 2020. I modern tid är det avvikande högt för kommunen. De största förklaringsvariablerna för den relativa utfallsökningen finns i den oproportionerligt höga ökningen av generella statsbidrag jämfört mot minskade skatteintäkter. Vidare har den ökade sjuklöneersättningen samt återsökningen av statsbidrag som effekt av Covid-19 haft en positiv resultateffekt om cirka 27 mnkr under perioden. Posterna är också förklaringen till att verksamhetens intäkter inte minskat, utan ökat sett till den jämförbara perioden. Det råder också en stor osäkerhet kring posten för återsökning av statsbidrag som effekt av Covid-19. Kommunen har valt att ta upp 50% av beloppet från perioden i räkenskaperna.

1.5.3.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

INTÄKTS- OCH KOSTNADSUTVECKLING 2020	FÖRÄNDRIG JÄMFÖRT MOT FÖREGÅENDE PERIOD (%)
Verksamhetens intäkter	5,8
Verksamhetens kostnader	2,9
Skatteintäkter och generella statsbidrag	5,8

Att verksamhetens intäkter visar en positiv utveckling är en direkt effekt av kompensation från staten, utan kompensationen hade verksamhetens intäkter fortsatt att minska enligt den trend som varit under en längre tid samtidigt som rådande pandemi bidragit ytterligare till intäktsbortfallet.

Covid-19 är också stor en kostnadsdrivare vilken utgör den största ökningen av verksamhetens kostnader. Det är främst synligt i kostnaden av material samt den oproportionerliga ökningen av löner, ersättningar och sociala avgifter.

Ökningen av skatteintäkter samt generella statsbidrag har två förklaringsvariabler. Staten har kompenserat relativt väl och en del av de ökade generella statsbidragen ska täcka löpande kostnader under året. Dels var föregående prognos från SKR betydligt mer negativt gällande posterna för slutavräkning 2019 korrigerad och slutavräkning 2020, vilket bidragit till ett mer positivt netto av skatteintäkter jämfört med prognosen under årets första kvartal.

1.5.3.3 Likviditet

LIKVIDITET	Augusti 2020	December 2019
Kassalikviditet, %	86,9%	63,4%
Rörelsekapital, mnkr	-31,3	-117,2
Anläggningsskapital, mnkr	422,7	440,8

Det höga resultatet har haft en positiv påverkan på kassalikviditeten, s. k. kortfristiga betalningsförmågan. I synnerhet när likviditet inte bundits upp i anläggningstillgångar eller övriga omsättningstillgångar i någon annan grad än det som är att betrakta som normalt. Ökningen om 23,5% ger ett ytterligare påslag till den för Härnösands kommuns del god likviditetsutvecklingen sedan 2018 vilken uppgick till 36,5% vid utgången av räkenskapsåret.

1.5.3.4 Soliditet

SOLIDITET (%)	Augusti 2020	December 2019
Soliditet	35,6%	30,7%
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	-22,1%	-29,9%

Härnösands kommuns långsiktiga betalningsförmåga har ökat sedan årsskiftet med 4,9%. En positiv utveckling som för soliditeten närmre riksnittet som 2019 uppgick till 46,4%. Soliditeten inklusive kommunens fulla pensionsåtagande är också mindre negativ även om nyckeltalet i sin helhet blir aningen missvisande om man ser till att kommunen lagt ut pensionsmedel till Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse för förvaltning.

1.5.3.5 Investeringar

Nettoinvesteringar	Augusti 2020	Augusti 2019
Nettoinvesteringar (mnr)	-23,5	-19,1
Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar	72,5%	59,7%

Kommunen har investerat i högre takt jämfört med motsvarande period 2019. Investeringsbidragen utgör en aningen lägre andel av de genomförda investeringarna. Kommunens avskrivningar är högre än nettoinvesteringarna vilket innebär att kommunen tappar tillgångsmassa vilket ej är önskvärt. Det ska dock ställas i relation till att kommunen ofta visar en relativt passiv investeringstakt under årens första åtta månader jämfört med resterande del av året.

1.5.3.6 Låneskuld & borgensåtagande

Kommunens långfristiga skulder till kreditinstitut är oförändrade och uppgår alltjämt till 210 mnr. Borgensåtagandet har ökat med cirka 1% under perioden och är hänförligt till en högre belåning hos HEMAB.

1.5.3.7 Helårsprognos

Helårsprognos (mnr)	Prognos aug
Kommunstyrelse	9,1
Kommungemensam verksamhet	14,8
Kommunfullmäktige	0,3
Arbetslivsnämnd	3,7
Samhällsnämnd	0,4
Skolnämnd	-8,7
Socialnämnd	-43,9
Totalt nämnder	-24,3

Resultatet för kommunens nämnder inklusive den kommungemensamma verksamheten prognostiseras till -24,3 mnr för helåret. Underskottet förklaras till allra störta del av ökade kostnader på grund av Coronapandemin.

Trots nämndernas prognostiserade underskott bedöms kommunen som helhet nå ett positivt resultat på +40,7 mnr vid årets slut, det som en följd av de extra generella statsbidrag som staten beslutat om under året.

1.6 Balanskravsresultat

Balanskravsresultat (mnkr)	Prognos 2020	2019	2018
= Årets resultat enligt resultaträkningen	40,7	3,2	-5,1
– Samtliga realisationsvinster	-0,3	-0,8	-0,3
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
-/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	40,4	2,4	-4,7
– Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
= Balanskravsresultat	40,4	2,4	-5,4

Enligt prognos för räkenskapsår 2020 är sannolikheten stor för att kommunen ska kunna återställa det negativa ackumulerade balanskravsresultatet om -3 mnkr då det enligt prognos visar ett relativt överskott med 37,4 mnkr.

1.7 Väsentliga personalförhållanden

Väsentliga personalförhållanden redovisas nedan för kommunen som organisation, Gällande koncernen redovisas väsentliga personalförhållanden i årsredovisningen.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron stiger inom kommunen till 8,2% under första kalenderhalvåret. Det är en ökning med 2,5 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Sjukfrånvaron är högre än vad den har varit på många år vilket är en direkt följd av den rådande pandemin. Den största ökningen av sjukfrånvaro ser vi inom Socialförvaltningen som ökar med 3,7 procentenheter jämfört med tidigare år. Andelen långtidssjukfrånvaro minskar från 54,4% till 48% av total sjukfrånvaro vilket är en följd av att antalet korttidssjuka har ökat under pandemin. Pandemins påverkan på sjukfrånvaron är så pass omfattande att den försvårar ytterligare analyser av underlaget.

Sjukfrånvaro i kommunen, jan - jun	2019	2020
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	5,71%	8,22%
Andel sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer i % av total sjukfrånvaro	54,4%	48%
Sjukfrånvaron för kvinnor	5,95%	8,58%
Sjukfrånvaron för män	5,07%	7,30%
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	5,87%	8,28%
Sjukfrånvaron i åldrarna 30-39	5,78%	7,41%
Sjukfrånvaron i åldrarna 40- 49 år	4,49%	7,32%
Sjukfrånvaron i åldrarna 50-59	6,53%	9,08%
Sjukfrånvaron i åldrarna 60 år eller äldre	7,03%	9,12%

Sjukfrånvaro per förvaltning, jan - jun	2019	2020
Kommunstyrelseförvaltningen	3,77%	6,12%
Arbetslivsförvaltningen	5,93%	7,12%
Samhällsförvaltningen	3,15%	3,59%
Skolförvaltningen	5,58%	7,88%
Socialförvaltningen	6,25%	9,98%

Årsarbetare

Antalet årsarbetare (åa) med tillsvidareanställning har minskat med 36,75 åa jämfört med motsvarande period föregående år. Under samma period har antalet åa för samtliga anställningsformer ökat med totalt 30,2 åa. Differensen går att hitta i det ökade behovet av arbetskraft under pandemin. Socialförvaltningen står både för den största minskningen av antalet tillsvidareanställda åa, med en minskning på 14 åa, och den största ökningen när man ser till samtliga anställningsformer på 20,8 åa. Behovet av förstärkningar under pandemin gör att jämförelser med föregående år inte är helt tillämpligt för att följa utvecklingen över tid.

Antal årsarbetare, baserat på perioden jan-aug, alla anställningsformer	2019	2020
Hela kommunen	2 249,34	2 279,60
Kommunstyrelseförvaltningen	219,50	220,70
Arbetslivsförvaltningen	231,35	242,90
Samhällsförvaltningen	74,40	70,40
Skolförvaltningen	914,82	915,53
Socialförvaltningen	809,27	830,07
Antal årsarbetare, baserat på perioden jan-aug, tillsvidareanställda	2019	2020
Hela kommunen	1 914,48	1 877,73
Kommunstyrelseförvaltningen	207,75	200,20
Arbetslivsförvaltningen	80,50	77,00
Samhällsförvaltningen	69,40	70,40
Skolförvaltningen	790,53	777,96
Socialförvaltningen	766,30	752,17

Utvecklingsarbeten

Effekterna av pandemin har påverkat både det löpande och det strategiska arbetet. Fokus har varit och är på frågor som akut behöver lösas främst inom Socialförvaltningens område. Det innebär att stora delar av det strategiska utvecklingsarbetet har fördröjts. Exempel på frågor är arbetet med samverkansavtalet, heltidsprojektet och strategisk kompetensförsörjning.

1.8 Förväntad utveckling

Världsekonomin präglas fortsatt i hög grad av effekterna från Covid-19. Det är inte orimligt att ett nytt ekonomisk läge uppstår i världen även efter själva hanteringen av Covid-19. Om länders syn på sårbarhet förändras så finns det starka skäl att anta ett globalt läge med en ökad protektionism. En ökad protektionism har en tendens i sin tur, att generera sämre globala tillväxtförutsättningar.

Sverige är i hög grad ett exportberoende land där exporten utgör dragloket för svensk ekonomi. Därtill utgörs Sveriges export i hög grad av insatsvaror som är särskilt känsliga för konjunktursvängningar. Sett till dessa förutsättningar är läget för nationen känsligt.

Givet osäkerheten i världsekonomin existerar en osäkerhet i alla ekonomiska prognoser oavsett prognosmakare. Vad vi kan konstatera i nuläget är Sverige befinner sig i lågkonjunktur och att en återhämtning av ekonomin kommer att ta tid. Men enligt SKR:s senaste analys antas botten vara passerad. Den i sammanhanget positiva synen gör att skatteunderlagsprognosen har uppreviderats för 2020 jämfört mot SKR:s prognos under årets första tertial.

Men utsikterna för det kommunala skatteunderlaget har försvagats markant jämfört med föregående år, med anledning av fallande sysselsättning och sjunkande inkomster i samhället. Enligt SCB:s BNP-indikator föll BNP i Sverige med 8,6 procent det andra kvartalet i år. Enligt konjunkturinstitutet (KI) prognostiseras BNP öka med strax under 2 procent per kvartal under årets andra hälft. Enligt SKR:s bedömningar förväntas lågkonjunkturen kvarstå ända till 2023.

De demografiska förändringarna innebär att behovet av personal inom hela välfärdsområdet kommer att öka de närmaste decennierna. Kompetensförsörjning är och kommer att vara en av kommunernas stora framtida utmaningar. Bristen på arbetskraft inom delar av verksamheterna kräver både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder för att underlätta rekryteringen. Samtidigt som nyrekrytering är nödvändig behöver organisationen höja kompetensen hos befintlig personal för att följa med i den digitala utvecklingen och säkra rätt kompetens på rätt plats och att kompetensen nyttjas på ett effektivt sätt.

Befolkningssammansättningen i kommunen är en utmaning för framtiden. Liksom många andra kommuner har Härnösand en hög andel äldre, 26 procent, vilket är sex procentenheter högre än riket i stort. I gruppen äldre finns individuella behov att ta hänsyn till såväl som förändrade behov och förväntningar. En hög andel äldre innebär utmaningar för såväl arbetskraftsförsörjningen som för ekonomin.

Arbetsmarknad - Arbetsförmedlingens prognos för andelen arbetslösa i riket år 2020 är 9,4 % och förväntas stiga i riket till 11 % 2021. Coronapandemin har slagit hårt mot branscher som hotell, restaurang och handel där tillfälliga anställningar är vanliga och där det finns många ingångsjobb. Krisen skyndar också på strukturomvandlingen på arbetsmarknaden vilket leder till att vissa jobb inte kommer tillbaka. Krisen drabbar många grupper på arbetsmarknaden, situationen är särskilt svår för ungdomar och utrikes födda som är nya på arbetsmarknaden men också för dem som redan var arbetslösa. Efterfrågan på arbetskraft har helt eller delvis avstannat inom branscher där ingångsjobb är vanliga. Samtidigt medför strukturomvandlingen på arbetsmarknaden att vissa jobb, exempelvis inom handeln, inte kommer tillbaka efter krisen. Det rådande läget på arbetsmarknaden riskerar därför att försena och försvåra inträdet för personer som är nya på arbetsmarknaden framöver, särskilt då tillväxten i arbetskraften fortsätter de närmaste åren. Utvecklingen visar att fler personer över 65 år är kvar i arbetslivet och att gruppen sannolikt kommer att öka, utifrån personers egen vilja och ekonomiska situation samt som en konsekvens av svårigheterna att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Digitaliseringen är ett faktum i Sverige. Coronapandemin har ytterligare snabbat på utvecklingen utifrån nya behov som snabbt måste lösas. Allt som kan digitaliseras kommer att digitaliseras. Många av välfärdens rutinemässiga administrativa uppgifter kan utföras av robotar. Det innebär att människor förväntar sig friktionsfria och snabba lösningar. Arbetet har påbörjats för att förnya strukturer och arbetssätten så att de speglar samhällsutvecklingen. Den digitala mognaden måste höjas inom den egna organisationen och utvecklingen behöver vara strategisk och balansera mellan tillgänglighet och sårbarhet vid utveckling av ny teknik. För att utveckla fler digitala lösningar inom exempelvis vård- och omsorgsområdet krävs det en infrastruktur som kan rymma sådan utveckling.

Social hållbarhet är ett perspektiv som blir allt mer viktigt att arbeta inom. Med tidiga och förebyggande insatser gynnas den socioekonomiska utvecklingen positivt och framtida kostnader inom ramen för kommunens välfärdsuppdrag kan undvikas. Utvecklingsarbeten har påbörjats och ska fördjupas de närmaste åren för att utveckla arbetsformer för tidiga samordnade insatser. Socialnämndens och skolnämndens samordnade insatser för barn och unga är ett exempel. Ett annat exempel är formerande av ett socialt hållbarhetskontor som ska arbeta utifrån Agenda 2030 för att med större kraft gemensamt arbeta för minskad klimatpåverkan, demokrati och inflytande, folkhälsa och ett våldsförebyggande arbete.

Minska klimatpåverkan - För att minska klimatpåverkan måste kommunen som helhet ta ledarskap för en snabbare omställning. För att utveckla ett industriellt livsmedelscentrum i Härnösand, ska organisationen arbeta i framkant genom nätverk och deltagande i projekt som främjar en sådan utveckling. För att vara en attraktiv bostadsort ska arbetet med att säkerställa en hållbar vatten och avloppsförsörjning i Härnösands kommun ske på lång sikt. Minskat matsvinn är ett arbete som pågår år framåt för ett medvetandegörande hos personal och elever.

God arbetsgivare - Arbetet med att utveckla Härnösands kommun som arbetsgivare och därmed skapa en mer attraktiv arbetsplats, en bättre arbetsmiljö, en god internkommunikation, ett kommunikativt ledarskap, samt en ökad attraktivitet pågår och är ett långsiktigt arbete. Kompetensförsörjning har varit en viktig fråga för kommunen och fortsätter att vara en viktig fråga de kommande åren. Arbetskraftsbrist inom delar av kommunens verksamheter behöver bemötas med kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. Heltidsprojektet fortsätter att implementeras de kommande åren.

Långsiktig hållbar ekonomi - Översynen av organisationen fortskrider för att nå effektivt nyttjande och kostnadseffektiviseringar för att möta kommunens framtida utmaningar. Lokalförsörjning på kort och längre sikt för effektiv lokalanvändande är ett exempel på effektivt nyttjande och kostnadseffektiviseringar. Fokus riktas framåt mot tidiga insatser som också ger effekt på kostnader i ett längre perspektiv. Ett arbete med att ytterligare förbättra kvalitén på de ekonomiska processerna och en ökad digitalisering, ett större utnyttjande och kvalitetssäkring av IT-systemen samt anpassning av arbetsprocesser är nödvändiga för en effektiv organisation och ekonomisk planering/uppföljning.

Näringsliv och etableringar - Ett förbättrat företagsklimat kräver samverkan med näringsliv och företag för att kommunen som organisation ska få en förståelse för företagets förväntningar och behov. För att locka till nya etableringar krävs ett uppsökande arbete och en planering av mark som inbjuder till etableringen liknande Skatteverkets planerade byggnation av ett nytt arkiv i kommunen. Processen med etableringen av ett arkiv på Saltviks industriområde fortsätter. Arbetet kommer att utvidgas för att se vilka större synergier som kan skapas i samband med arkivetableringen. I syfte att ge stöd till de företag som visar intresse för en etablering kommer rollen som etableringslots att utvecklas. Arbetet med översiktsplanen och en strategisk friluftspan planerats fortsätta de kommande åren.

2 Finansiella rapporter

2.1 Resultaträkning

(MNKR)		Kommun	Kommun	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
		Jan-Aug 2020	Jan-Aug 2019	Prognos 2020	Budget 2020	Jan-Aug 2020	Jan-Aug 2019
Verksamhetens intäkter	Not 1	246,7	233,2	399,0	323,7	577,4	561,7
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1325,6	-1288,1	-2046,0	-1956,1	-1540,0	-1520,7
Avskrivningar		-32,4	-32,0	-48,3	-49,2	-96,7	-95,7
Verksamhetens nettokostnad		-1111,3	-1086,9	-1695,3	-1681,6	-1059,3	-1054,7
Skatteintäkter		789,6	800,3	1184,8	1218,0	789,6	800,3
Generella statsbidrag och utjämning		387,8	313,0	548,6	478,2	387,8	313,0
Verksamhetens resultat		66,1	26,4	38,1	14,6	118,1	58,6
Finansiella intäkter		5,0	6,2	7,0	7,9	1,4	2,8
Finansiella kostnader		-3,3	-3,0	-4,4	-4,3	-11,4	-10,8
Resultat efter finansiella poster		67,8	29,6	40,7	18,2	108,1	50,7
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat		67,8	29,6	40,7	18,2	108,1	50,7

2.2 Balansräkning

(MNKR)		Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
		Augusti 2020	December 2019	Augusti 2020	December 2019
TILLGÅNGAR					
<i>Anläggningstillgångar</i>					
Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		565,6	566,6	2475,1	2471,9
Maskiner och inventarier		53,6	60,1	162,3	174,5
Övriga materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncern- och intresseföretag m.fl		190,3	190,3	18,1	18,1
Långsiktiga fordringar		5,5	5,8	18,7	18,4
Bidrag till infrastruktur		0,0	0,0	0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar		815,0	822,8	2674,3	2682,9
<i>Omsättningstillgångar</i>					

Förråd m.m.		9,8	9,9	21,6	21,7
Fordringar		139,0	151,0	196,8	226,1
Kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank		134,2	69,4	205,1	105,2
Summa omsättningstillgångar		283,0	230,3	423,5	352,9
Summa tillgångar		1098,0	1053,1	3097,7	3035,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
<i>Eget kapital</i>	<i>Not 3</i>				
Periodens resultat		67,8	3,2	108,1	41,6
Resultatjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		323,6	320,4	716,4	674,9
Summa eget kapital		391,4	323,6	824,5	716,5
<i>Avsättningar</i>					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		152,6	142,7	162,7	153,0
Andra avsättningar		0,0	0,0	124,0	121,3
Summa avsättningar		152,6	142,7	286,7	274,3
<i>Skulder</i>					
Långfristiga skulder		239,7	239,3	1288,9	1330,1
Kortfristiga skulder		314,3	347,5	697,5	715,0
Summa skulder		554,0	586,8	1986,4	2045,1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1098,0	1053,1	3097,7	3035,9
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ansvarsförbindelser</i>					
Ansvarsförbindelse för pensioner	<i>Not 4</i>	634,6	638,7	634,6	638,7
Övriga ansvarsförbindelser	<i>Not 5</i>	1417,6	1404,0	22,9	22,9
Summa panter och ansvarsförbindelser		2052,2	2042,7	657,5	661,6

2.3 Noter

(MNKR)	Kommun Jan-Aug 2020	Kommun Jan-Aug 2019
NOT 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter	12,2	11,7
Taxor och avgifter	30,3	28,9
Hyror och arrenden	33,0	34,7
Bidrag från staten	142,2	126,2
Bidrag övriga	13,6	14,0
Försäljning verksamhet	15,0	16,4
Övrigt	0,4	1,3

Summa verksamhetens intäkter	246,7	233,2
-------------------------------------	--------------	--------------

(MNKR)	Kommun	Kommun
	Jan-Aug 2020	Jan-Aug 2019
NOT 2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag	-43,8	-47,5
Entreprenader och köp av verksamhet	-194,4	-194,5
Tjänster	-39,0	-36,4
Löner, ersättningar och sociala avgifter	-737,9	-707,5
Pensioner inkl. löneskatt	-70,3	-75,4
Pensionskostnad engångseffekt	0,0	0,0
Lokalhyror	-134,2	-133,1
Fastighets- och driftskostnader	-18,6	-18,4
Material	-52,7	-41,4
Skattekostnad	0,0	0,0
Övriga verksamhetskostnader	-34,7	-33,9
Summa verksamhetens kostnader	-1325,6	-1288,1

(MNKR)	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
	Augusti 2020	December 2019	Augusti 2020	December 2019
NOT 3 Eget kapital				
Ingående eget kapital	323,6	320,4	716,4	672,9
Justeringar ändrade redovisningsprinciper				
<ul style="list-style-type: none"> Räddningstjänsten, finansiell leasing 	0,0	0,0	0,0	-0,2
<ul style="list-style-type: none"> Konsolidering av koncernföretag 	0,0	0,0	0,0	2,3
Periodens resultat	67,8	3,2	108,1	41,6
Utgående eget kapital	391,4	323,6	824,5	716,4

(MNKR)	Kommun	Kommun
	Augusti 2020	December 2019
NOT 4 Ansvarsförbindelse för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner inkl. löneskatt	638,7	660,9
Ränte- och basbeloppsuppräknig	13,9	16,2
Nyintjänad pension (+)/Ädelreformen (-), Netto	1,5	0,4
Effekt vid byte av pensionsadministratör/aktuarie	0,0	0,0
Årets utbetalningar	-20,9	-31,7
Övrig post	2,1	-2,8
Förändring av löneskatt	-0,8	-4,3
Summa ansvarsförbindelse för pensioner inkl. löneskatt	634,6	638,7

(MNKR)	Kommun	Kommun
	Augusti 2020	December 2019
NOT 5 Övriga ansvarsförbindelser		
Borgen i kommunala bolag	1394,9	1381,3
Borgensåtagande egna hem	0,2	0,2
Övriga borgensmässiga förpliktelser	21,3	21,3
Prognos garantibelopp Fastigo inom 1 år	0,0	0,0
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 1 år men inom 5 år	0,0	0,0
Prognos garantibelopp Fastigo senare än 5 år	0,0	0,0
EU-projekt budgeterat inom 1 år	0,8	0,8
EU-projekt budgeterat senare än 1 år men inom 5 år	0,4	0,4
EU-projekt budgeterat senare än 5 år	0,0	0,0
Garantikostnader	0,0	0,0
Summa övriga ansvarsförbindelser	1417,6	1404,0

Härnösands kommun har i december 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 274 kommuner som per 2013-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett avtal om hur ansvaret skall fördelas på varje medlemskommun vid ett eventuellt infriande av borgensansvaret. Principerna för denna fördelning sker efter en beräkningsmodell grundad på samtliga medlemskommuners respektive ägarandel i Kommuninvest. Härnösands kommun hade vid årsskiftet 2012/2013 en ägarandel i Kommuninvest som uppgick till 0,36 procent.

NOT 6 Övriga upplysningar

Delårsrapporten innehåller cykliska effekter och säsongvariationer så som svängningar av semesterlöneskuld, skatteavräkning & en generellt lägre grad av investeringar. Det finns inga ändrade uppskattningar och bedömningar som påverkar den aktuella rapportperioden om det inte framgår av redovisningsprinciperna. Delårsrapporten har använt samma redovisningsmetoder och beräkningsmetoder som i den senaste årsredovisningen. I det fall redovisningsprinciperna korrigerats eller utvecklats till och med delårsrapporten framgår det i avsnittet innehållandes redovisningsprinciperna.

2.4 Drift- och investeringsredovisning

NÄMNDERNAS DRIFTSREDOVISNING (mnkr)	Intäkter	Kostnader	Nettokostnad	Budget nettokostnad	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse inkl. KF	51,3	-163,4	-112,1	-120,4	8,3
Arbetslivsnämnden	51,3	-85,1	-33,7	-39,4	5,6
Samhällsnämnden	15,7	-136,6	-121,0	-117,7	-3,2
Skolnämnden	78,3	-486,3	-408,1	-401,1	-7,0
Socialnämnden	84,8	-509,1	-424,3	-401,2	-23,1
Summa nämnder	281,3	-1 380,5	-1 099,1	-1 079,7	-19,5
Kommunövergripande verksamhet	62,1	-72,6	-10,5	-26,6	16,1
Korrigerings interna poster	-96,8	96,8	0,0	0,0	0,0
Korrigerings avskrivningar	0,0	32,4	32,4	32,8	-0,4
Korrigerings finansiella poster nämnder	0,0	-1,7	-1,7	-2,4	0,7

Summa	246,7	-1 325,6	-1 078,9	-1 075,8	-3,1
Korrigering finansien			71,2	24,6	46,6
Summa inkl. finansien					43,6

INVESTERINGSREDOVISNING (mnr)				
Styrelse/nämnd	Augusti 2020	Augusti 2019	Budget 2020	Årsprognos 2020
Kommunstyrelse inkl. KF	2,2	6,5	6,0	6,0
Arbetslivsnämnd	0,2	0,4	0,5	0,5
Samhällsnämnd	20,5	11,5	33,5	33,5
Skolnämnd	0,5	0,5	0,5	1,1
Socialnämnd	0,1	0,2	0,5	1,2
Summa investeringar	23,5	19,1	41,0	42,3

3 Redovisningsprinciper

Lagstiftning och normgivning

Härnösands kommun har i enlighet med lagen för kommunal bokföring LKBR (2018:597) och Rådet för kommunal redovisning (RKR) upprättat delårsrapporten om inget annat anges.

Värdering

Härnösands kommun tillämpar försiktighetsprincipen vilket innebär att värdering i räkenskaperna ska göras med rimlig försiktighet. Förfaller en osäkerhet vid en värdering ska kommunen välja en lägre värdering av tillgångar och en högre värdering av skulder.

Anläggningstillgångar

Vid en klassificering och upptagning som anläggningstillgång tillämpar kommunen från och med räkenskapsår 2019 RKR R4. Det innebär att tillgångarna måste vara avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, bedömas ha en nyttjandeperiod om minst tre år samt överstiga värdet om ett helt prisbasbelopp (46 500 kronor, 2019). Anläggningstillgångar upptas till anskaffningsvärde i balansräkningen efter avdrag för planenliga avskrivningar. Undantaget för planenliga avskrivningar är mark, konst och pågående arbeten. Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter tas från och med 2010 upp som en långfristig skuld och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningstider har fram till 2009 baserats på SKL:s förslag, sedan 2010 skrivs kommunens anläggningstillgångar av efter nyttjandeperioden. Det har inte genomförts någon anpassning av avskrivningstiderna mellan företagen i de sammanställda räkenskaperna. Avskrivningarna påbörjas den dag anläggningstillgången tas i bruk. Bedömning av nyttjandeperiod sker i samråd av personal med teknisk kompetens inom aktuellt område tillsammans med ekonomiavdelningen. Komponentavskrivningar görs på nya investeringar som har ett värde över 1 mnkr.

Fram till och med 2009 tillämpas huvudsakligen följande ekonomiska livslängder:

- Fastigheter och anläggningar 20, 33 och 50 år
- Maskiner och inventarier 5-10 år
- Energidistributionsanläggningar 25 år
- VA-anläggningar 10, 20 och 33 år

Från och med 2010 tillämpas huvudsakligen följande nyttjandetider för investeringar som är gjorda 2010 och senare:

- Fritidsanläggningar 10-60 år
- Fastigheter och anläggningar 10-60 år
- Parker 15-25 år
- Gatu- och belysningsanläggning 25-60 år
- Maskiner och inventarier 3-10 år

Leasing

Från och med 2004 har all leasing redovisats i en tilläggsupplysning, från och med 2019 redovisas den i en not och ingår inte längre i ansvarsförbindelsen. Alla leasingavtal i kommunen har klassificerats som operationell leasing. Enligt RKR R5 ska klassificering ske vid leasingavtalets början och majoriteten av leasingavtalen har inte trätt i kraft under 2019. All leasing i kommunen är därtill fortsatt klassificerade som operationell leasing med grunden att leasingavtalen inte i all väsentlighet överför de risker och fördelar som är förknippade med att äga tillgången till leasingtagaren.

Extraordinära poster

Vid klassificering av extraordinära poster följer kommunen lagkrav och rekommendationer enligt 5 kap. 5 § LKBR samt RKR R11. Poster måste uppgå till ett väsentligt belopp, den ekonomiska

händelsen får inte förväntas inträffa regelbundet samt att den måste sakna ett samband med kommunens normala verksamhet.

Jämförelsestörande poster

För att klassificera en ekonomisk händelse som en jämförelsestörande post följer kommunen RKR R11. Ramverket som ger upphov till en bedömning är att den ekonomiska händelsen inte är extraordinär men är viktig att uppmärksamma.

Intäkter

SKR:s senaste prognos på skatteavräkningen ligger till grund för beräkning och periodisering av årets skatteintäkt i enighet med RKR R2. Förutbetalda intäkter och övriga intäkter på balansräkningens skuldsida avses att periodiseras på nästkommande år om inget annat framgår av bokslutsbilaga. Investeringsbidrag intäktsförs enligt redovisningsprincipen för anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar en strikt tolkning gällande hanteringen av de generella statsbidragen.

Sammanställda räkenskaper

I enlighet med RKR R16 omfattar de sammanställda räkenskaperna kommunen, företag och kommunalförbund där kommunen har ett väsentligt inflytande och där företaget eller förbundet har en väsentlig betydelse för kommunen. Proportionell konsolidering tillämpas. Undantaget är alla organisationer som inte nämns i tilläggsupplysningarna. Av flera skäl har kommunen valt att tillsvidare undanta Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse från de sammanställda räkenskaperna då det råder en oenighet i om och hur en pensionsstiftelse eventuellt ska konsolideras för att ge en rättvisande bild.

Pensionskostnader och pensionsskuld

Kommunen följer RKR 10 sedan 2019 och beräkningarna för pensionsskulden bygger på den modell som anvisas i senaste RIPS.

Byte av redovisningsprinciper

Som en effekt av Räddningstjänstens ändrade redovisningsprinciper under 2020 har motsvarande del i de sammanställda räkenskaperna justerats för 2019. Det har påverkat den ingående balansen med en ökning av mark, byggnader och tekniska anläggningar med 13,3 mnkr, långfristiga skulder med 13,4 mnkr samt en korrigering av eget kapital om ca 0,2 mnkr. 13,3 mnkr av kassa och bank har omklassificerats till fordringar eftersom medlen uppgår i Kramfors kommuns koncernkonto.

Internredovisningsprinciper

Intäkter och kostnaderna i driftredovisningen speglar varje nämnds individuella ekonomiska relation till omvärlden. Därav saknas skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära kostnader i driftsredovisningen jämfört mot resultaträkningen. Omvänt förhållande gäller interndebiteringar som enbart upptas i driftsredovisningen men ej är föremål för kommunens resultaträkning.

Investeringsredovisningen utgörs av kommunexterna utgifter och i vissa fall löneutgift inkluderat sociala avgifter och andra direkt anställningsrelaterade utgifter.

4 Ekonomisk ordlista

ANLÄGGNINGSTILLGÅNG

Tillgångar avsedda för stadigvarande innehav såsom anläggningar och inventarier.

AVSKRIVNING

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela kostnaden över tillgångens livslängd.

BALANSLIKVIDITET

Betalningsförmåga på kort sikt. Definieras som kvoten mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

BALANSRÄKNING

Visar den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och hur den har förändrats under året. Av balansräkningen framgår hur kommunen har använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar), respektive hur kapitalet anskaffats (lång och kortfristiga skulder samt eget kapital).

EGET KAPITAL

Skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör det ackumulerade resultatet.

FINANSIELLA INTÄKTER & KOSTNADER

Består av intäkter och kostnader hänförliga till rent finansiell verksamhet.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Är kostnader och intäkter som inte tillhör den ordinarie verksamheten och som är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNG

Tillgångar i likvida medel och kortfristiga fordringar m.m. Omsättningstillgångarna ska inom kort varsel kunna omvandlas och användas till betalning.

KORTFRISTIGA SKULDER OCH FORDRINGAR

Skulder och fordringar som förfaller inom ett år från balansdagen.

LÅNGFRISTIGA SKULDER OCH FORDRINGAR

Skulder och fordringar som förfaller senare än ett år från balansdagen eller lån som avses ersättas med andra lån.

SOLIDITET

Långfristig betalningsförmåga. Andelen eget kapital av de totala tillgångarna.

RESULTATRÄKNING

Sammanställning av årets intäkter och kostnader som visar årets resultat (förändring av eget kapital).

RÖRELSEKAPITAL

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

LIKVIDITET

Tillgångar bestående av likvida medel som kan användas för betalning.

5 Revisionsberättelse